

Lovforslag nr. L 219. Fremsat den 31. marts 2006 af videnskabsministeren (Helge Sander)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, lov om radiofrekvenser og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold

(Opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse)

§ 1

I lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, jf. lovbekendtgørelse nr. 784 af 28. juli 2005, som ændret ved § 1 i lov nr. 1427 af 21. december 2005, foretages følgende ændringer:

1. § 15, stk. 1, affattes således:

»Stk. 1. Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere, som nævnt i § 6, stk. 1, skal uden udgift for staten, herunder for politiet, sikre,

- 1) at det tekniske udstyr og de tekniske systemer, udbyderen anvender, er indrettet således, at politiet kan få adgang til at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden i form af aflytning, fremadrettet teleoplysning og udvidet teleoplysning og indgreb i form af teleobservation, jf. lov om rettens pleje, kapitel 71,
- 2) at det tekniske udstyr og de tekniske systemer, udbyderen anvender, er indrettet således, at politiet kan få adgang til at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden, jf. lov om rettens pleje, kapitel 71, i form af fremadrettet teleoplysning og udvidet teleoplysning, umiddelbart efter, at disse oplysninger registreres,
- 3) at det tekniske udstyr og de tekniske systemer, udbyderen anvender, er indrettet således, at det efter anmodning fra politiet er muligt at foretage aflytning og øjeblikkelig

overførelse af telekommunikation til en anden medlemsstat efter artikel 18, stk. 5, litra a, sammenholdt med stk. 2, litra a og c, i konvention af 29. maj 2000 om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater,

- 4) at de gateway-stationer, udbyderen anvender, er indrettet således, at udbydere af elektroniske kommunikationstjenester i andre medlemsstater, der benytter gateway-stationen, har direkte adgang til denne, så det gennem sådanne udbydere er muligt at foretage direkte aflytning af telekommunikation på gateway-stationen vedrørende personer, der befinder sig i den pågældende medlemsstat, jf. artikel 19 i konvention af 29. maj 2000 om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater, og
- 5) at udbyderen har direkte adgang til gateway-stationer, der befinder sig i andre medlemsstater, og som udbyderen benytter, således at politiet gennem udbyderen har mulighed for at foretage direkte aflytning af telekommunikation på gateway-stationen vedrørende personer, der befinder sig her i landet, jf. lov om rettens pleje, kapitel 71, og konvention af 29. maj 2000 om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater.«

2. I § 15, stk. 2, ændres »centraler« til: » udstyr, systemer«.

3. I § 15, stk. 3, ændres »stk. 1, nr. 2« til: »stk. 1, nr. 3«.

4. I § 15 indsættes efter *stk. 3* som nyt stk.:

»*Stk. 4.* Det påhviler udbyderen at sikre, at politiets anmodninger om fremskaffelse af historisk teleoplysning- og udvidet teleoplysning, jf. stk. 1, nr. 1, behandles straks og på en måde, så hensigten med indgrebet ikke forspildes.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

5. I § 15, *stk. 4*, der bliver *stk. 5*, ændres »stk. 1, nr. 1 og 2« til: »stk. 1, nr. 1-3« og »centraler« ændres til »udstyr og systemer«.

6. Efter § 15 indsættes i kapitel 3:

»§ 15 a. Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal til en fælles database, jf. § 56, stk. 3, indberette og opdatere oplysninger om telefonnummer og aktuel udbyder. Oplysninger skal indberettes umiddelbart efter en slutbrugers skift af udbyder, jf. § 36 om nummerportabilitet. Forpligtelsen påhviler den udbyder, der modtager slutbrugeren, og den gælder også i de tilfælde, hvor slutbrugeren overføres uden anvendelse af procedurerne for nummerportabilitet.

§ 15 b. Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal registrere deres virksomhed hos Rigspolitiets Telecenter.

Stk. 2. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om, at det i stk. 1 nævnte krav kan fraviges for mindre udbydere, eller hvor særlige praktiske hensyn nødvendiggør dette.

§ 15 c. Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere, som nævnt i § 6, stk. 1, skal på begæring af politiet udlevere oplysninger, der identificerer en slutbrugers adgang til kommunikationsnet og -tjenester.«

7. I § 22, *stk. 2, nr. 1*, indsættes efter »§ 15, stk. 1,«: »§ 15 a«.

8. I § 112, *stk. 1, nr. 1*, indsættes efter »§ 15, stk. 3,«: »§ 15, stk. 4, § 15 c,«.

§ 2

I lov om radiofrekvenser, jf. lovbekendtgørelse nr. 680 af 23. juni 2004, foretages følgende ændring:

1. I § 4 indsættes som stk. 5:

» *Stk. 5.* Politiet kan uanset stk. 1 anvende radiofrekvenser uden tilladelse med henblik på at forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation m.v. som led i indgreb foretaget i medfør af lov om rettens pleje § 791 c.«

§ 3

I lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold, jf. lovbekendtgørelse nr. 912 af 5. november 2002, foretages følgende ændring:

1. Efter § 4, indsættes i kapitel 1:

»§ 4 a. Loven finder ikke anvendelse på politiets brug af apparater med henblik på at forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation m.v., der sker som led i indgreb foretaget i medfør af lov om rettens pleje § 791 c.«

§ 4

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2006, jf. dog stk. 2-4.

Stk. 2. Lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet § 15, stk. 1, nr. 1 og 2, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1, træder i kraft den 1. juli 2007, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. De krav, der følger af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet § 15, stk. 1, nr. 1 og 2, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1, skal dog for så vidt angår teknisk udstyr og tekniske systemer, der er sat i drift inden 1. juli 2006, senest være opfyldt den 1. januar 2008.

Stk. 4. Lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet § 15 a, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 6, træder i kraft den 1. januar 2007.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

A. Baggrunden for lovforslaget

Regeringen fremlagde den 16. november 2005 en handlingsplan for terrorbekæmpelse på baggrund af rapporten »Det danske samfunds beredskab og indsats mod terror« fra en tværministeriel arbejdsgruppe nedsat af Statsministeriet.

Formålet med dette lovforslag er at gennemføre en række anbefalinger, der vedrører teleområdet.

På teleområdet bliver der i handlingsplanen lagt vægt på behovet for at iværksætte et udredningsarbejde i samarbejde med branchen med henblik på afklaring af de tekniske konsekvenser af de forskellige anbefalinger - og i muligt omfang omkostningsskøn.

På den baggrund har der været gennemført en proces, hvor der, i en teknisk arbejdsgruppe under Videnskabsministeriet, har været arbejdet med konkretisering af anbefaling 15, 17, 18 og 25 i samarbejde med de relevante parter i branchen, Justitsministeriet, Politiets Efterretningstjeneste og IT- og Telestyrelsen. Øvrige anbefalinger på teleområdet har ikke været drøftet.

Videnskabsministeriets tekniske arbejdsgruppe har således særligt haft til formål at konkretisere rammerne for mulige tekniske løsninger, herunder at estimere omkostningsniveauerne med henblik på at identificere afbalancerede løsninger.

Derudover indeholder lovforslaget forslag til gennemførelse af handlingsplanens anbefaling 20, 28 og 31.

Lovforslaget indeholder endvidere forslag til teknisk gennemførelse af anbefaling 30 som en konsekvens af et forslag til ændring af retsplejeloven, der fremsættes parallelt med dette lovforslag, jf. L 217.

B. Gældende regler

1. Lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet

I medfør af den nuværende § 15 er udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester for-

pligtet til at indrette de centraler, udbyderen etablerer, så det er muligt for politiet at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden.

Pligten til indretning af centraler gælder for alle udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester. Pligten er ikke afgrænset til at gælde for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere.

På grund af, at forpligtelsen er begrænset til at omfatte indretningen af centraler, betyder det i praksis, at bestemmelsen begrænses til indgreb i meddelelseshemmeligheden i form af aflytning (herunder samtidig fremadrettede teleoplysninger), jf. bemærkningerne til den gældende § 15 i det lovforslag, som forskningsministeren fremsatte for Folketinget i 2000 om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet (lovforslag L 248, 1999-2000). Bestemmelsen omfatter ikke etablering af it- og efterbehandlingsudstyr (til logning af tele- og udvidet teleoplysning).

Politiet anvender i dag følgende to kilder til oplysninger om, hvilken udbyder og slutbruger der har et nummer:

- 118-databasen (oplysninger om telefonnummer og kundens oplysninger)
- OCH-databasen (oplysninger om net og tjenesteudbyder)

Det følger af § 8 i bekendtgørelse nr. 1262 af 9. december 2005 om forsyningspligttydelser, at forsyningspligten omfatter en landsdækkende nummeroplysningstjeneste, der indeholder samtlige numre inden for den offentlige danske nummerplan for telefoni, ISDN og mobilkommunikation, som er tildelt slutbrugere.

Forsyningspligtudbyderen har til brug herfor oprettet 118-databasen.

For så vidt angår 118-databasen skal udbydere anmelde slutbrugeroplysninger hertil (også hemmelige numre). Databasen indeholder ikke oplysninger om, hvilken udbyder, der har et nummer.

Det følger af § 56, stk. 3, i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som

nævnt i stk. 1 og 2, skal sikre, at andre udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester har adgang til via en database at få oplyst, hvilken udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester et abonnentnummer er afgivet til, med sigte på korrekt dirigerings af opkald til porterede abonnentnumre.

Branchen har til brug herfor oprettet OCH-databasen.

OCH's database (Operator's Clearing House A/S), der er oprettet og drives af enkelte teleselskaber, indeholder oplysninger om netoperatører og serviceoperatører. Database er nødvendig af hensyn til videregivelse af trafik, nummerportering (at slutbrugere kan modtage abonnentnumre ved skift mellem udbydere) m.v., hvorfor oplysningerne bør være til stede. De tekniske dirigeringsoplysninger opdateres umiddelbart efter ændring i kundeforholdet, men oplysningerne vedrørende udbyderen har hidtil ikke været opdateret fuldstændigt, særligt ikke i relation til serviceudbydere.

Dette skyldes, at der i dag ikke er en pligt for udbydere til at indberette oplysninger om en slutbrugers skift til et andet teleselskab til OCH databasen, medmindre dette skift indebærer et skift af net.

Det følger af § 34, stk. 5, i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, at politiet har adgang til forsyningspligtudbyderens landsdækkende nummeroplysningstjeneste (118-databasen) også for så vidt angår hemmelige og udeladte numre. Database indeholder alle telefonnumre, der er tildelt slutbrugere og anvendes som slutbrugernumre. Ved slutbrugere forstås brugere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som ikke på kommercielt grundlag stiller de pågældende elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til rådighed for andre, jf. § 4 i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet.

118-databasen indeholder også såkaldte hemmelige og udeladte numre, jf. § 34, stk. 4, nr. 2, sammenholdt med § 34, stk. 3. Hemmelige og udeladte numre kan alene videregives af nummeroplysningstjenesten til den offentlige alarmtjeneste og politiet, jf. § 34, stk. 5. Politiet kan hente oplysninger direkte i 118-databasen, uden at betingelserne for edition skal være opfyldt, og har (on-line) adgang til databasen i samme omfang som den offentlige alarmtjeneste. Ved edition forstås, at der meddeles en person, som ikke er mistænkt, pålæg om at forevise eller udlevere genstande, jf. § 804, stk. 1, i retsplejeloven.

Politiets direkte adgang til 118-databasen blev indført i forbindelse med antiterrorpakken fra 2002 ved en ændring af § 34, stk. 5, i lov om konkurrence- og

forbrugerforhold på telemarkedet, jf. § 3, nr. 3, i lov nr. 378 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, våbenloven samt lov om udlevering af lovovertrædere til Finland, Island, Norge og Sverige (Gennemførelse af FN-konventionen til bekæmpelse af finansiering af terrorisme, gennemførelse af FN's Sikkerhedsråds resolution nr. 1373 (2001) samt øvrige initiativer til bekæmpelse af terrorisme mv.). Lovændringen trådte i kraft den 8. juni 2002.

Det fremgår af de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at formålet med at indføre en direkte adgang for politiet til 118-databasen var at give politiet en bedre og mere effektiv adgang til nummeroplysningssdata.

Før politiet i 2002 med ændringen af § 34, stk. 5, fik direkte adgang til 118-databasen, var forsyningspligtudbyderen således kun forpligtet til at udlevere oplysninger til politiet om såkaldte hemmelige og udeladte numre i databasen, hvis der forelå en editionskendelse, jf. retsplejelovens § 806, jf. § 804.

Efter de daværende bestemmelser om edition havde politiet ikke mulighed for selv at træffe beslutning om edition – heller ikke i tilfælde, hvor indgrebets øjemed ville forspildes, hvis retskendelse skulle afventes.

På den baggrund blev det anført i bemærkningerne til lovforslaget, at der i praksis var to muligheder for at give politiet en bedre og mere effektiv adgang til oplysninger om teleabbonenter.

Den første mulighed bestod i at give politiet adgang til selv at træffe beslutning om edition. Dette blev gjort muligt med en ændring af retsplejelovens regler om edition, som var medtaget i samme lovforslag og således blev gennemført ved lov nr. 378 af 6. juni 2002. Denne ændring betyder, at politiet i dag enten – som før – kan indhente en editionskendelse fra retten eller selv har mulighed for at træffe beslutning om edition, hvor en retskendelse ikke kan afventes, uden at indgrebets øjemed ville forspildes, jf. retsplejelovens § 806, stk. 3.

Betingelserne for edition vil være opfyldt, hvis efterforskningen angår en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og der er grund til at antage, at de oplysninger, som ønskes fremlagt, kan tjene som bevis, jf. retsplejelovens § 804, stk. 1.

I bemærkningerne blev det lagt til grund, at der i praksis næppe vil forekomme tilfælde, hvor disse betingelser ikke er opfyldt med hensyn til oplysninger om navn og adresse på slutbrugere til bestemte telefonnumre. De praktiske problemer opstod derfor først og fremmest ved, at der gik en vis tid, inden teleselskaberne kunne levere de ønskede oplysninger.

Det fremgik videre af bemærkningerne, at politiet i praksis ofte ville indhente en editionskendelse samtidig med kendelser om indgreb i meddelelseshemmeligheden i form af teleoplysning eller udvidet teleoplysning, jf. retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 3 og 4. Dette indebar, at politiet havde adgang til abonnementsoplysninger vedrørende de numre, som et indgreb i meddelelseshemmeligheden måtte omfatte. Men det løste dog ikke problemet med ventetid på levering af oplysningerne.

På grundlag af de ovenfor beskrevne overvejelser blev det anført i bemærkningerne til lovforslaget, at det ikke fandtes betænkeligt at vælge den anden mulighed for at give politiet en bedre og mere effektiv adgang til abonnementsoplysninger. Denne mulighed var at give politiet direkte (on-line) adgang til oplysningerne i 118-databasen uden en kendelse eller beslutning om edition ved en ændring af § 34, stk. 5, i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet.

Det blev understreget i bemærkningerne, at denne ændring af § 34, stk. 5, ikke ville indebære, at politiet i praksis ville få adgang til oplysninger, som ikke også var tilgængelige for politiet før. Formålet med ændringen var således alene at sikre, at politiet på den mest effektive måde selv kan søge og hente de pågældende oplysninger i databasen.

Der blev i den sammenhæng peget på politiets direkte adgang til oplysninger i lignende databaser, herunder f.eks. Det Centrale Personregister (CPR), der bl.a. indeholder beskyttede adresseoplysninger, og Centralregistret for Motorkøretøjer, der indeholder oplysninger om navn og adresse på ejere af motorkøretøjer, der er indregistreret i Danmark.

Endelig blev der i bemærkningerne henvist til, at en lignende ordning allerede kendtes f.eks. i norsk ret.

Efter § 9-3 i den dagældende norske lov om telekommunikation (teleloven) af 23. juni 1995 havde politiet således adgang til oplysninger om navn, adresse, telefonnummer og datakommunikationsadresse uden kendelse.

Det fremgår af den nugældende norske lov om elektroniske kommunikationsnet og elektroniske kommunikationstjenester af 16. februar 2004 § 6-1, at udbydere skal gemme opkaldende slutbrugeres identifikationsoplysninger og stille disse til rådighed for politiet i efterforskningsøjemed, når vilkår for tilgang til sådanne data foreligger.

Oplysninger, der ikke er registreret i 118-databasen, er forsyningspligtudbyderen og andre udbydere kun forpligtet til at udlevere til politiet i medfør af retsplejelovens regler om edition, jf. ovenfor i afsnit 1.1.1.

Opstår der i forbindelse med politiets efterforskning behov for at indhente oplysninger, som ikke findes i databasen, og udleverer udbyderen med kundeforholdet ikke disse oplysninger frivilligt, må politiet således indhente en editionskendelse fra retten eller selv træffe beslutning om edition, hvor en retskendelse ikke kan afventes, uden at indgrebets øjemed ville forspildes, jf. retsplejelovens § 806, jf. § 804.

Det kan dreje sig enten om nummeroplysningsdata, der ikke er indberettet som forudsat til 118-databasen, eller om oplysninger, som ikke skal indberettes til databasen, f.eks. oplysninger om internetforbindelse. I praksis vil der navnlig være tale om oplysninger om en mistænkt persons adgang til internettet – det vil sige datakommunikationsadresser som f.eks. IP-adresser og e-mailadresser.

2. Lov om radiofrekvenser

Lov om radiofrekvenser, jf. lovbekendtgørelse nr. 680 af 23. juni 2004, indeholder bestemmelser om anvendelse af radiofrekvenser og modtagelse af radiosignaler.

Brug af en radiostøjsender forudsætter efter loven, at IT- og Telestyrelsen udsteder tilladelse til at anvende de frekvenser, der udsendes fra udstyret, jf. lovens § 4, stk. 1. Efter de gældende regler vil dette generelt ikke være muligt, idet der i givet fald ville være tale om udstedelse af tilladelse til politiet til anvendelse af radiofrekvenser, hvortil der allerede er udstedt tilladelse til andre brugere, ligesom det ikke i alle tilfælde ville være muligt nærmere på forhånd at identificere de relevante radiofrekvenser for den konkrete situation.

IT- og Telestyrelsen fører tilsyn med overholdelse af loven og de i medfør heraf fastsatte regler, jf. lovens § 38. Efter lovens § 39, stk. 1, kan IT- og Telestyrelsen meddele påbud om bl.a. standsning af driften af apparater ved konstatering af overtrædelser af loven, de i medfør heraf fastsatte regler, af de i tilladelsen fastsatte vilkår eller med henblik på at afhjælpe forstyrrelser af apparater eller af frekvensanvendelse.

Efter lovens § 53, stk. 1, nr. 1, straffes overtrædelse af § 4, stk. 1, med bøde.

3. Lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold

Lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold, jf. lovbekendtgørelse nr. 912 af 5. november 2002, indeholder bestemmelser om markedsføring, ibrugtagning og tilslutning af radioudstyr, teleterminaludstyr samt andre elektriske og elektroniske apparater.

Udstyr, der f.eks. udsender radiostøj med henblik på at hindre radiokommunikationen i et bestemt område, er teknisk set en radiosender og dermed som udgangspunkt omfattet af loven.

Efter lovens § 10, stk. 1, må apparater kun bruges 1) i overensstemmelse med de formål, hvortil de er bestemt, 2) når de til stadighed overholder kravene i § 5 og regler udstedt i medfør heraf, og 3) når de er forsynet med overensstemmelsesmærkning og anden mærkning fastsat i henhold til § 6, stk. 2.

I lovens § 5, stk. 1, er det fastsat, at apparater kan markedsføres, forudsat at disse er konstrueret således, at de 1) ikke frembringer kraftigere elektromagnetiske forstyrrelser, end at radio- og terminaludstyr og andre apparater kan fungere i overensstemmelse med deres formål og herunder overholder nærmere fastsatte regler herom (beskyttelseskrav), og 2) har en tilstrækkelig indbygget immunitet over for elektromagnetiske forstyrrelser, således at de kan fungere i overensstemmelse med deres formål og herunder overholder nærmere fastsatte regler herom (beskyttelseskrav).

Anvendelse af radio- eller teleterminaludstyr m.v. med henblik på at forstyrre eller afbryde radio- eller telekommunikation er således ikke lovligt i henhold den gældende lovgivning. Dette gælder også for politiets brug af sådanne apparater.

Med hjemmel i lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold har IT- og Telestyrelsen udstedt bekendtgørelse nr. 132 af 4. marts 2003 om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold. I bekendtgørelsen er der fastsat nærmere regler om markedsføring og brug af sådanne apparater.

Bekendtgørelsen finder ikke anvendelse på forsvarrets brug af apparater, jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 4.

IT- og Telestyrelsen fører tilsyn med overholdelse af loven og de i medfør heraf fastsatte regler, jf. lovens § 17, stk. 1. Efter lovens § 17, stk. 2, træffer styrelsen afgørelse om manglende overholdelse af loven og regler fastsat i medfør heraf. Styrelsen kan i den forbindelse meddele påbud om bl.a. standsning af driften af apparater.

Efter lovens § 27, stk. 1, straffes overtrædelse af § 5, stk. 1, med bøde.

Loven og bekendtgørelsen gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 99/5/EF af 9. marts 1999 om radio- og teleterminaludstyr samt gensidig anerkendelse af udstyrets overensstemmelse (R&TTE-direktivet) samt Rådets direktiv 89/336/EØF af 3. maj 1989 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om elektromagnetisk kompatibilitet. R&TTE-direktivet finder ikke anvendelse på apparatur, der udelukkende anvendes i for-

bindelse med aktiviteter vedrørende den offentlige sikkerhed, forsvar, statens sikkerhed (herunder statens økonomiske stabilitet, når aktiviteterne vedrører spørgsmål i forbindelse med statens sikkerhed), eller med statens aktiviteter på det strafferetlige område.

Brug af støjsendere er udover lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold, der kan siges at dække de rent udstyrmæssige aspekter ved markedsføring og ibrugtagning, også omfattet af lov om radiofrekvenser. Det skyldes, at en radiostøjsender ved sin tiltænkte brug er en radiosender, som anvender radiofrekvenser.

4. Persondatabeskyttelse

Lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger, som ændret ved lov nr. 280 af 25. maj 2001 (persondataloven), gælder ifølge lovens § 1 for al behandling af personoplysninger som helt eller delvis foretages ved hjælp af elektronisk databehandling og for ikke elektronisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register. Behandlingen omfatter enhver form for håndtering af personoplysninger, herunder bl.a. videregivelse.

Lovforslaget ændrer ikke de rettigheder og forpligtelser, der gælder for behandling af personoplysninger, jf. persondataloven eller anden lovgivning, der indeholder regler om beskyttelse af personoplysninger, herunder de bestemmelser om beskyttelse af personoplysninger, der er fastsat i telelovgivningen.

Hermed tænkes f.eks. på reglerne om behandlingssikkerhed i persondatalovens kapitel 11, samt § 13, stk. 3, i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, hvorefter udbyderne skal træffe de nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre, at oplysninger om andres brug af nettet eller tjenester eller indholdet heraf ikke er tilgængelige for uvedkommende.

De i lovforslaget indeholdte ændringer af regler om udbydernes udstyr og systemer skal alene muliggøre adgang for politiet i henhold til retsplejeloven. Ændringerne vil således ikke medføre, at det bliver lettere for andre – herunder for personer, der er ansat hos eller udfører arbejde for udbyderne – at få adgang til oplysninger, som er dem uvedkommende.

5. Forholdet til øvrig lovgivning

5.1. Relation til retsplejeloven og regler vedtaget i medfør heraf

Fastsættelse af regler omkring terrorbekæmpelse sker dels som implementering af regeringens terrorpakke fra 2002, hvor Justitsministeriet er ansvarligt

ressortministerium, dels som implementering af »Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse« fra november 2005.

Dele af dette lovforslag har nær sammenhæng med spørgsmål, der behandles som en del af udmøntningen af terrorpakken fra 2002.

Justitsministeriets udmøntning af logningsforpligtelsen forventes at ligge klar i september 2006.

Det har den konsekvens, at dette lovforslag ikke fastsætter regler for så vidt angår indretning af systemer til registrering af historiske oplysninger.

Et forslag til lovændring herom vil blive fremsat i oktober 2006. Som nævnt forventes logningsbekendtgørelsen at ligge klar i september 2006. Dermed vil der være overblik over logningsforpligtelsen. Ikrafttrædelsen af dette forslag vil svare til logningsbekendtgørelsen, der i henhold til direktivet forventes at træde i kraft senest den 21. august 2007.

Lovforslaget indeholder dog krav om praktisk bistand til politiet vedrørende fremfindning af historiske oplysninger, således at politiets anmodninger om historiske oplysninger, som udbyderne allerede i dag ligger inde med, behandles straks og på en måde, så hensigten med indgrebet ikke forspildes. Dette vil have relevans for de oplysninger, som udbyderne er i besiddelse af, selv om der ikke er fastsat noget krav om logning heraf. Udbyderne kan eksempelvis ligge inde med data, som er nødvendige med henblik på taksering og behandling af eventuelle regningsklager.

5.2. Den tværministerielle arbejdsgruppes overvejelser

I november 2005 afgav Statsministeriets tværministerielle arbejdsgruppe vedr. terrorbekæmpelse en rapport med titlen »Det danske samfunds beredskab og indsats mod terror«.

Rapporten indeholder arbejdsgruppens overvejelser og anbefalinger om ændring af bl.a. telelovgivningen.

Rapportens anbefalinger dannede grundlag for »Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse«.

5.2.1. Arbejdsgruppens generelle overvejelser

Arbejdsgruppen konstaterer, at det følger af § 15 i lov nr. 418 af 31. maj 2000 om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester – uden udgift for staten, herunder for politiet – skal sikre, at de centraler, udbyderen etablerer, er indrettet således, at politiet kan få adgang til at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden, jf. retsplejelovens kapitel 71.

Gruppen bemærker endvidere, at det følger af samme lovs § 6, stk. 1, at ved udbydere af elektroniske

kommunikationsnet og -tjenester forstås parter, som på kommercielt grundlag stiller net eller tjenester til rådighed for flere slutbrugere

Arbejdsgruppen anfører, at formålet med reglerne i § 15 er at fastslå en pligt for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester til at sikre, at politiet kan få adgang til at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden på de pågældende udbyderes centraler. Udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester har således pligt til at indrette centraler, så det er teknisk muligt at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden, og til ved anskaffelse af centraludstyr at sikre, at dette er indrettet således, at aflytning er mulig.

Arbejdsgruppen bemærker, at store dele af nutidens elektroniske kommunikation ikke transporteres via centralbaserede netværk, men via pakkebaseret kommunikation, som er en særlig teknologisk fremføringsform af informationen. Således anvendes der pakkebaseret kommunikation i forbindelse med mobiltelefoni, voice-over IP, internet- og andre former for datakommunikation mv.

Arbejdsgruppen anfører, at det må antages, at pligten for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester efter ordlyden af telekonkurrencelovens § 15 ikke omfatter pakkebaserede netværk. Der gælder derfor ikke en pligt for de omfattede udbydere til at sikre (uden udgift for staten, herunder politiet), at det tekniske udstyr er indrettet således, at det er teknisk muligt at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden i relation til pakkebaseret kommunikation.

5.2.2. Arbejdsgruppens overvejelser vedr. pligter for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester

Oplysninger om telekommunikation vil ofte have væsentlig betydning for politiets efterforskning. Arbejdsgruppen anbefaler derfor, at der stilles en række krav til udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester med henblik på at sikre politiet en hurtig og effektiv adgang til oplysninger om telekommunikation som led i konkret efterforskning.

5.2.3. Arbejdsgruppens overvejelser vedr. teknisk indretning hos udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester

Arbejdsgruppen anfører, at som beskrevet kan der ikke i medfør af § 15 i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet antages at gælde en pligt for de af loven omfattede udbydere til at sikre (uden udgift for staten, herunder politiet), at det tekniske udstyr er indrettet, så det teknisk er muligt at foretage

indgreb i meddelelshemmeligheden i relation til pakkebaseret kommunikation.

Arbejdsgruppen bemærker endvidere, at indgreb i meddelelshemmeligheden i fremtidige kommunikationsformer kunne være forbundet med store omkostninger for politiet, da omkostningerne i forbindelse med etablering af indgrebet vil påhvile staten.

På den baggrund opstiller arbejdsgruppen følgende anbefaling:

15. Arbejdsgruppen anbefaler, at § 15 i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet ændres, så udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester får pligt til at indrette deres tekniske udstyr på en måde, der gør indgreb i meddelelshemmeligheden muligt uanset teknologisk fremføringsform.

Arbejdsgruppen bemærker, at det muligvis vil være nødvendigt at udvikle nye tekniske løsninger for at kunne opfylde en sådan forpligtelse.

Arbejdsgruppen bemærker endvidere, at det danske telemarked i dag er kendetegnet ved, at der er mange teleudbydere af meget varierende størrelse. Det kan til illustration heraf nævnes, at 6 % af teleselskaberne i 2004 stod for 94 % af omsætningen. Der findes således ved siden af de store udbydere en lang række mindre udbydere, der på kommerciel basis tilbyder teleudbydere til danske forbrugere.

Arbejdsgruppen har hæftet sig ved, at ud over store og mindre store »traditionelle« teleselskaber findes der bl.a. en række foreninger (der skal tælles i tusinder) – f.eks. boligforeninger eller antenneforeninger – der udbyder typiske internettjenester eller telefoni gennem etablering af lokale net.

Arbejdsgruppen vurderer, at da behovet for at kunne foretage indgreb primært retter sig mod de større udbydere, og da omkostningerne ved at ændre de tekniske systemer vil kunne virke meget byrdefulde for især mindre udbydere, bør det efter arbejdsgruppens opfattelse – med henblik på at sikre et bredt konkurrence- og innovationspræget telemarked – overvejes at undtage de helt små udbydere, herunder f.eks. andelsbolig- og antenneforeninger.

Samtidig anfører arbejdsgruppen, at det kan overvejes at give udbyderne mulighed for at out-source forpligtelsen, således at indgrebet rent faktisk finder sted hos f.eks. den netværksudbyder, hvis net den pågældende mindre udbyder benytter.

5.2.4. Arbejdsgruppens overvejelser vedr. indhentning af tele- og masteoplysninger

Arbejdsgruppen bemærker, at Politiet, herunder Politiets Efterretningstjeneste, i såvel overvågnings- som

efterforskningsmæssig henseende har et udpræget behov for at kunne indhente tele- og masteoplysninger. I en række tilfælde vil det således være af afgørende betydning for muligheden for at efterforske og retsforfølge strafbare forhold, at der indhentes oplysning om, hvordan, hvornår og med hvem en person kommunikerer/har kommunikeret. Det er endvidere væsentligt at få disse oplysninger så hurtigt som muligt.

Arbejdsgruppen bemærker endvidere, at i takt med, at der opstår flere og flere teleudbydere, og at der er udsigt til, at flere teleudbydere i fremtiden vil være i stand til at etablere eget net, er der efter arbejdsgruppens opfattelse behov for via regulering i telelovgivningen at sikre, at der skabes adgang for politiet til hos samtlige teleudbydere at kunne indhente fremadrettede tele- og masteoplysninger samtidig med, at disse registreres, hvilket vil sige samtidig med, at en person foretager et opkald, aktiverer en sendemast o.lign. Det bør i den forbindelse som udgangspunkt være tilstrækkeligt, at den enkelte udbyder ved out-sourcing af forpligtelsen sikrer, at politiet kan få adgang on-line i relation til fremadrettede teleoplysninger, evt. hos den netværksudbyder, hvis netværk den pågældende udbyder benytter.

På den baggrund opstiller arbejdsgruppen følgende anbefaling:

17. Arbejdsgruppen anbefaler, at der i telelovgivningen fastsættes krav om, at politiet hos alle teleudbydere skal have mulighed for at indhente fremadrettede tele- og masteoplysninger, samtidig med at disse registreres, hvilket vil sige samtidig med, at en person foretager et opkald, aktiverer en sendemast og lignende. Forpligtelsen bør kunne opfyldes ved out-sourcing.

Arbejdsgruppen bemærker, at det endvidere vil have væsentlig betydning for den efterforskningsmæssige indsats, hvis teleudbyderne har pligt til straks ved politiets anmodning herom at levere historiske maste- og teleoplysninger. Det vil således i konkrete tilfælde kunne være afgørende, at politiet får adgang til disse oplysninger i løbet af ganske kort tid.

På den baggrund opstiller arbejdsgruppen følgende anbefaling:

18. Arbejdsgruppen anbefaler, at der i telelovgivningen fastsættes krav om, at politiet hos alle teleudbydere skal have mulighed for at indhente historiske tele- og masteoplysninger. Der er behov for, at teleudbyderne forpligtes til at iværksætte sådanne indgreb straks og på en måde, så hensigten med indgrebet ikke forspildes.

5.2.5. Arbejdsgruppens overvejelser vedrørende registrering af udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester

Arbejdsgruppen bemærker, at der i dag ikke stilles krav om forudgående tilladelse o.lign. til at etablere sig som udbyder af telenet eller teletjeneste ud over de forpligtelser, der følger af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet (telekonkurrenceoven).

Arbejdsgruppen anfører, at enhver således principielt kan etablere sig som udbyder af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, uden at de offentlige myndigheder har mulighed for at stille krav til en sikkerhedsmæssig forsvarlig udøvelse af denne virksomhed, og uden at Rigspolitiets Telecenter har kendskab til selskabet. Rigspolitiets Telecenter er ansvarlig for udvikling, teknisk bistand og administrativ drift i forbindelse med indgreb i meddelelshemmeligheden, primært aflytning af samtale- og datatrafik, herunder aflytning af mobiltelefoner. Endvidere indkøber Telecenteret teknisk udstyr m.v. hertil.

På den baggrund opstiller arbejdsgruppen følgende anbefaling:

20. Arbejdsgruppen anbefaler, at der med henblik på at identificere og udfinde udbydere på telemarkedet til brug ved iværksættelse af indgreb stilles lovkrav om, at udbydere af telenet eller teletjenester som forudsætning for at drive denne virksomhed skal registreres hos Rigspolitiets Telecenter.

Arbejdsgruppen finder dog, at det ikke vil være formålstjenligt, at alle udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester etablerer et døgnbetjent kontaktpunkt. Det vil på den baggrund heller ikke være behov for, at alle udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester registreres hos Rigspolitiets Telecenter. Det kan derfor overvejes at undtage de helt små udbydere samt udbydere, der ikke stiller kommunikationsnet og -tjenester til rådighed på et kommercielt grundlag.

5.2.6. Arbejdsgruppens overvejelser vedr. opdatering af teledatabaser

Arbejdsgruppen anfører, at Politiet, herunder Politiets Efterretningstjeneste, har mulighed for at indhente oplysninger om, hvem en telefon tilhører, samt hvilken net- eller tjenesteudbyder et telefonnummer er tilknyttet.

Teleselskaberne har oprettet et såkaldt Operator's Clearing House (OCH), der indeholder oplysninger om operatørtilknytning for så vidt angår alle telefonnumre her i landet.

Arbejdsgruppen bemærker, at Politiet dog ved flere lejligheder har konstateret, at disse databaser vedrørende telefonnumre ikke opdateres løbende. Denne manglende løbende opdatering har den konsekvens, at identifikationen af et telefonnummer, rette operatør samt nummerets bruger besværliggøres.

På den baggrund opstiller arbejdsgruppen følgende anbefaling:

25. Arbejdsgruppen anbefaler, at teledudbydere pålægges løbende at opdatere relevante teledatabaser med oplysninger om telefonnummer, rette operatør og nummerets bruger.

5.2.7. Arbejdsgruppens overvejelser vedrørende udlevering af oplysninger om en slutbrugers adgang til kommunikationsnet og -tjenester til politiet.

Det fremgår af anbefaling 28 i Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse, at:

28. Arbejdsgruppen anbefaler, at det pålægges udbydere af telenet- og teletjenester at udlevere abonnementsoplysninger uden rettens godkendelse.

Den tværministerielle arbejdsgruppe om terrorbekæmpelse anfører i rapporten om det danske samfunds indsats og beredskab mod terror, at i forbindelse med efterforskning af alvorlig kriminalitet, herunder de i straffelovens kapitel 12 og 13 nævnte forbrydelser, vil der ofte være situationer, hvor politiet vil have behov for oplysninger om en mistænks adgang til kommunikation ud over de oplysninger, der allerede fremgår af 118-databasen. Det vil f.eks. kunne være oplysninger om en persons adgang til internettet, andre mobilnumre mv.

På den baggrund er det arbejdsgruppens opfattelse, at en umiddelbar adgang til sådanne oplysninger vil sikre, at politiet straks i et efterforskningsforløb vil kunne blive bekendt med samtlige relevante oplysninger om en mistænks eventuelle kommunikationsmuligheder.

5.2.7.1. Regeringens overvejelser vedrørende udlevering af oplysninger om en slutbrugers adgang til kommunikationsnet og -tjenester til politiet.

Der er i de senere år sket en markant teknologisk udvikling inden for tele- og internetkommunikation. Den hastige og vedvarende udvikling i kommunikationsformerne afspejler sig i udbredelsen af mobiltelefoni, e-mail, internet, IP-telefoni osv. Denne udvikling af nye og stadigt mere avancerede former for telekommunikation indebærer betydelige udfordringer for politiet i forbindelse med efterforskning af mistænkte personers adgang til forskellige kommunikationsmidler.

Som beskrevet i afsnit 1 om gældende ret blev der som led i antiterrorpakken fra 2002 indført en direkte adgang for politiet til den såkaldte 118-database, herunder de hemmelige og udeladte telefonnumre, med henblik på at sikre politiet en bedre og mere effektiv adgang til nummeroplysningsdata.

I de mellemliggende år har udviklingen i brugen af navnlig mobiltelefoni og internetkommunikation medført, at der i dag er en række typer af abonnementsoplysninger, der ofte er af afgørende betydning for politiets efterforskning, men som ikke figurerer i 118-databasen med nummeroplysningsdata. Det drejer sig navnlig om datakommunikationsadresser som f.eks. IP-adresser og e-mailadresser.

Politiets adgang til sådanne oplysninger reguleres af retsplejelovens regler om edition. Udleverer udbyderen med slutbrugerforholdet ikke disse oplysninger frivilligt, jf. afsnit 1.1.2 ovenfor, må politiet således indhente en editionskendelse fra retten eller selv træffe beslutning om edition, hvor en retskendelse ikke kan afventes, uden at indgrebet øjemed ville forspildes, jf. retsplejelovens § 806, jf. § 804.

Betingelserne for edition vil være opfyldt, hvis efterforskningen vedrører en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og der er grund til at antage, at de oplysninger, som ønskes fremlagt, kan tjene som bevis, jf. retsplejelovens § 804, stk. 1.

Som beskrevet ovenfor i afsnit 1 om gældende ret, blev det i bemærkningerne til forslaget om at give politiet direkte adgang til oplysningerne i 118-databasen lagt til grund, at der i praksis næppe vil forekomme tilfælde, hvor disse betingelser ikke er opfyldt med hensyn til oplysninger om navn og adresse på kunder til bestemte telefonnumre.

Det må lægges til grund, at det samme gør sig gældende i forhold til oplysninger om internetkunders navn, adresse, IP-adresse og e-mailadresse.

5.2.8. Arbejdsgruppens overvejelser vedr. andre lovændringer

Arbejdsgruppen bemærker, at i lovebekendtgørelse nr. 912 af 5. november 2002 om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold er der bestemmelser om forbud mod anvendelse og markedsføring af udstyr, som kan forstyrre samfundsvigtig radiokommunikation.

Arbejdsgruppen bemærker endvidere, at et udstyr, der udsender (radio)støj med henblik på at hindre radiokommunikation i et bestemt geografisk område, teknisk set er en radiosender. Udstyret er som udgangspunkt omfattet af loven.

IT- og Telestyrelsen administrerer loven, og styrelsen fører tilsyn med overholdelse af loven. Derudover kan IT- og Telestyrelsen meddele påbud om både tilbagetrækning af apparater fra markedet og standsning af driften af apparater. Endvidere kan IT- og Telestyrelsen nedlægge forbud mod markedsføring.

Arbejdsgruppen konstaterer, at en forudsætning for markedsføring og ibrugtagning af radioudstyr er, at udstyret bl.a. ikke ved sin brug må forstyrre andre apparater. En støjsender, der netop har som formål at hindre radiokommunikation i et bestemt område, opfylder ikke lovens krav og må på den baggrund ikke lovligt markedsføres eller anvendes i Danmark.

Arbejdsgruppen bemærker, at IT- og Telestyrelsen med hjemmel i loven har udstedt bekendtgørelse nr. 132 af 4. marts 2003 om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold. Det følger bl.a. af bekendtgørelsens § 1, stk. 4, at bekendtgørelsen ikke finder anvendelse på forsvarrets brug af apparater.

Både loven og bekendtgørelsen gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 99/5/EF af 9. marts 1999 om radio- og teleterminaludstyr samt gensidig anerkendelse af udstyrets overensstemmelse samt Rådets direktiv 89/336/EØF af 3. maj 1989 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om elektromagnetisk kompatibilitet i dansk ret. Det følger bl.a. af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv, at direktivet ikke finder anvendelse på apparatur, der udelukkende anvendes i forbindelse med aktiviteter vedrørende den offentlige sikkerhed, forsvar, statens sikkerhed eller med statens aktiviteter på det strafferetlige område.

Arbejdsgruppen bemærker, at ud over lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold, der dækker de rent udstyrmæssige aspekter ved markedsføring og ibrugtagning, er brugen af støjsendere også omfattet af lov om radiofrekvenser, da en radiostøjsender ved sin tiltænkte brug er en radiosender og benytter radiofrekvenser.

Arbejdsgruppen bemærker endvidere, at anvendelse af en radiostøjsender efter lov om radiofrekvenser forudsætter, at IT- og Telestyrelsen meddeler tilladelse til at benytte alle de frekvenser, der udsendes fra udstyret. Det vil på baggrund af de nuværende regler generelt ikke være muligt.

Politiets Efterretningstjeneste har over for arbejdsgruppen oplyst, at der med henblik på at forhindre et terroranslag vil kunne være behov for at anvende udstyr, der kan forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation mv. i et givent område.

På den baggrund opstiller arbejdsgruppen følgende anbefaling:

31. Arbejdsgruppen anbefaler, at der skabes den fornødne lovhjælp til, at politiet i særlige situationer kan anvende udstyr, der kan forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation mv. Dette bør efter arbejdsgruppens opfattelse ske ved indsættelse af en udtrykkelig hjemmel hertil i retsplejeloven samt ved de fornødne konsekvensændringer af reglerne på radio- og telekommunikationsområdet. Indgreb bør forudsætte, at en retskendelse kan opnås.

C. Lovforslagets indhold

1. Ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet

Hensigten med anbefalingerne er fremover at sikre, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester forpligtes til at indrette deres systemer således, at indgreb i meddelelshemmeligheden og indgreb i form af teleobservation er mulige. Dette skal være muligt uanset den teknologi, der anvendes til fremføring af kommunikationen.

Begrebet teleobservation er et nyt begreb, der indføres som led i implementering af handlingsplanens anbefaling 30, jf. Justitsministeriets lovforslag nr. L 217. Bestemmelser herom foreslås indført i retsplejelovens § 791 a, stk. 5 og 6. Det skal bemærkes, at der er tale om en eksisterende teknik, jf. afsnit 1.1.6.

Formålet er desuden at sikre, at udbydere skal kunne give politiet adgang til aflytning, fremadrettede teleoplysninger og udvidede teleoplysninger vedrørende en kommunikation til/fra en bestemt kunde eller et bestemt fælles radiobaseret accesspunkt uafhængig af den teknologi, der anvendes til fremføring af kommunikationen.

I medfør af den nuværende § 15 er udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester forpligtet til at indrette de centraler, udbyderen etablerer, så det er muligt for politiet at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden. Med den nye bestemmelse forpligtes udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere desuden til at indrette det udstyr og de systemer, de allerede anvender i dag, så det er muligt for politiet at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden.

Forpligtelsen udvides således fra kun at omfatte elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, hvor trafikafviklingen sker via centraler til fremover at omfatte alle typer af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester uanset anvendt teknologi.

Lovforslaget skal endvidere sikre, at politiet kan få den nødvendige praktiske bistand fra udbyderne. Der

er behov for et nært samarbejde mellem teleudbyderne og politiet.

Politiet har f.eks. behov for at kunne forbinde et telefonnummer med en udbyder, så de kan henvende sig det rigtige sted, når de skal videre med efterforskningen. Lovforslaget sikrer, at der til enhver tid findes et opdateret register over nummertildeling.

Med den nye bestemmelse forpligtes udbyderne desuden til at indrette det udstyr og de systemer, de allerede anvender i dag, så det er muligt for politiet at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden

Endelig skal lovforslaget sikre, at udbyderen af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester med slutbrugerforholdet på begæring af politiet skal udlevere oplysninger, der identificerer en slutbrugers adgang til kommunikationsnet og -tjenester.

Den foreslåede bestemmelse vil give politiet adgang uden retskendelse til oplysninger, der identificerer en slutbrugers adgang til kommunikationsnet og -tjenester, der ikke er indeholdt i 118-databasen.

Det bestemmes således, at den udbyder, der har slutbrugerforholdet, er forpligtet til at udlevere oplysninger om slutbrugers adgang til kommunikationsnet og -tjenester for alle elektroniske kommunikationsformer til politiet, herunder oplysninger om en slutbrugers adgang til internettet (IP-adresser og e-mailadresser), uden at betingelserne for edition skal være opfyldt. Der er således alene tale om oplysninger om adresser eller numre, som udbyderen af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester har tildelt slutbrugeren som led i en konkret tjeneste, og som således kan benyttes til at identificere den pågældende slutbruger. Heraf følger, at der ikke er tale om oplysninger om teknisk udstyr, betalingsmidler el. lign.

Politiets begæring vil i almindelighed være skriftlig.

1.1. Definitioner

For så vidt angår en række begreber i forslaget til ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, er det de gældende definitioner i retsplejelovens kapitel 71, der finder anvendelse. Retsplejelovens definitioner er således styrende for definitionerne i medfør af lovforslaget.

Dette skyldes, at lovforslaget bl.a. implementerer anbefalingerne 15, 17 og 18 i »Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse«, der drejer sig om at sikre rammerne for politiets mulighed for indgreb i meddelelshemmeligheden, jf. retsplejelovens kapitel 71. Lovforslaget skal endvidere sikre, at der teknisk kan ske indgreb i form af teleobservation, jf. retsplejelovens kapitel 71.

Det skal bemærkes, at lovforslaget, for så vidt angår indgreb i meddelelshemmeligheden, alene omfatter krav om mulighed for indgreb i meddelelshemmeligheden i form af aflytning, teleoplysning og udvidet teleoplysning. Det følger heraf, at rumaflytning, brevstandsning og brevåbning ikke er omfattet af lovforslaget.

Nedenfor gengives de begreber fra retsplejeloven, der anvendes i lovforslaget, samt definitionen.

1.1.1. Indgreb i meddelelshemmeligheden og teleobservation

Indgreb i meddelelshemmeligheden er beskrevet i retsplejelovens § 780. Bestemmelser om teleobservation indføres i retsplejelovens § 791 a, stk. 5 og 6, jf. L 217.

Retsplejelovens § 780 indeholder følgende typer af indgreb i meddelelshemmeligheden: Telefonaflytning, anden aflytning (rumaflytning), teleoplysning (f.eks. hvilke telefonnumre der har været sat i forbindelse med et bestemt telefonnummer), udvidet teleoplysning (f.eks. masteoplysninger), brevåbning og brevstandsning.

Bestemmelsen definerer begreberne som følger:

»§ 780. Politiet kan efter reglerne i dette kapitel foretage indgreb i meddelelshemmeligheden ved at

- 1) aflytte telefonsamtaler eller anden tilsvarende telekommunikation (telefonaflytning),
- 2) aflytte andre samtaler eller udtalelser ved hjælp af et apparat (anden aflytning),
- 3) indhente oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater der sættes i forbindelse med en bestemt telefon eller andet kommunikationsapparat, selv om indehaveren af dette ikke har meddelt tilladelse hertil (teleoplysning),
- 4) indhente oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater inden for et nærmere angivet område der sættes i forbindelse med andre telefoner eller kommunikationsapparater (udvidet teleoplysning),
- 5) tilbageholde, åbne og gøre sig bekendt med indholdet af breve, telegrammer og andre forsendelser (brevåbning) og
- 6) standse den videre befordring af forsendelser som nævnt i nr. 5 (brevstandsning).

Stk. 2. Politiet kan foretage optagelser eller tage kopier af de samtaler, udtalelser, forsendelser m.v., som er nævnt i stk. 1, i samme omfang som politiet er berettiget til at gøre sig bekendt med indholdet heraf.«

1.1.2. Aflytning

På baggrund af retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 1, forstås aflytning således:

»aflytte telefonsamtaler eller anden tilsvarende telekommunikation«

Begrebet er desuden beskrevet i den tværministerielle arbejdsgruppes rapport, der ligger til grund for »Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse«

Arbejdsgruppen har beskrevet det på følgende måde:

»Det følger af retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 1, at der ved telefonaflytning er tale om aflytning af telefonsamtaler eller anden tilsvarende telekommunikation. Det vil først og fremmest sige aflytning af samtaler på fastledningsnettet og mobiltelefonnettet. For så vidt angår anden tilsvarende telekommunikation er der typisk tale om telefax, SMS, e-mail, Internet, voice-over IP, mv.

Det bemærkes, at kommunikation, der ikke føres over det offentlige net, ikke er omfattet af bestemmelserne om telefonaflytning, og aflytning heraf kan derfor foretages uden retskendelse. Det vil sige, at politiet kan foretage aflytning af egentlig radiokommunikation uden forudgående retskendelse. Det kan f.eks. være en skibsradio eller walkie-talkies.«

1.1.3. Teleoplysning

På baggrund af retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 3, forstås teleoplysning således:

»indhente oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater der sættes i forbindelse med en bestemt telefon eller andet kommunikationsapparat, selv om indehaveren af dette ikke har meddelt tilladelse hertil«

1.1.4. Udvidet teleoplysning

På baggrund af retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 4, forstås udvidet teleoplysning således:

»indhente oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater inden for et nærmere angivet område der sættes i forbindelse med andre telefoner eller kommunikationsapparater«

Begreberne 'teleoplysning' og 'udvidet teleoplysning' er desuden beskrevet i den tværministerielle arbejdsgruppes rapport, der ligger til grund for »Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse«

Arbejdsgruppen har beskrevet det på følgende måde:

»Ved teleoplysning forstås oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater der sættes (eller har været sat) i forbindelse med en bestemt telefon eller andet kommunikationsappa-

rat, selv om indehaveren af dette ikke har meddelt tilladelse hertil.

Tilladelse til at indhente teleoplysninger kan ske såvel fremadrettet som bagudrettet (historiske teleoplysninger).

Ved udvidet teleoplysning forstås oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater inden for et nærmere angivet område der sættes i forbindelse med andre telefoner eller kommunikationsapparater, dvs. oplysning om, hvilke mobiltelefoner der i et givet tidsrum har benyttet sig af en bestemt sendemast.

Retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 3 og 4, giver alene politiet adgang til at indhente oplysninger vedrørende trafikdata i forbindelse med telekommunikation og omfatter således ikke selve indholdet af kommunikationen.

Det bemærkes, at hvis der foreligger samtykke fra telefonens indehaver, anses indhentelse af oplysninger ikke for et indgreb i meddelelshemmeligheden.»

1.1.5. Masteoplysning

Ved masteoplysning forstås udvidet teleoplysning jf. ovenfor under pkt. 1.1.4.

1.1.6. Teleobservation

I rapporten fra den tværministerielle arbejdsgruppe om terrorbekæmpelse er spørgsmålet om observation ved brug af masteoplysninger behandlet i anbefaling nr. 30.

I rapporten er det i den forbindelse anført, at den nævnte teknik inden for mobiltelefoni giver mulighed for, at man via mastepositioner kan stedfæste, hvor en tændt mobiltelefon befinder sig, uanset om mobiltelefonen faktisk benyttes til kommunikation. Arbejdsgruppen anbefaler, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester på baggrund af en observationskendelse forpligtes til fremadrettet (løbende) at udlevere oplysninger til politiet om, hvilke mobiltelefonmaster en tændt mobiltelefon er i forbindelse med.

Denne del af arbejdsgruppens anbefalinger udmøntes med justitsministerens lovforslag nr. L 217, der bl.a. indeholder forslag om, at følgende bestemmelser om såkaldt teleobservation indsættes i retsplejelovens § 791 a:

»Stk. 5. Politiet kan fra udbydere af telenet og tele-tjenester indhente oplysninger vedrørende lokaliseringen af en mobiltelefon, der antages at benyttes af en mistænkt (teleobservation), hvis indgrebet må antages at være af væsentlig betydning for efterforskningen,

og efterforskningen vedrører en lovovertrædelse, der kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover.

Stk. 6. Det påhviler udbydere af telenet og tele-tjenester at bistå politiet ved gennemførelse af teleobservation, herunder ved at give de i stk. 5 nævnte oplysninger.«

Ved teleobservation forstås indhentelse af oplysninger, der gør det muligt løbende at stedfæste en mobiltelefon, når mobiltelefonen er tændt. Det vil navnlig dreje sig om oplysninger om, hvilke mobiltelefonmaster den pågældende mobiltelefon er i forbindelse med ved opdateringer, hvilken celle der er anvendt ved opdateringen, samt - ved mobiltelefonens anvendelse til kommunikation - oplysninger om i hvilken afstand fra masten mobiltelefonen befinder sig.

I anbefaling nr. 30 i arbejdsgruppens rapport anføres endvidere, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester bør være forpligtet til at indrette deres tekniske systemer således, at de indgreb, der er nævnt i retsplejelovens kapitel 71, er mulige. Denne anbefaling har sammenhæng med arbejdsgruppens anbefaling nr. 17, hvori det foreslås, at der i telelovgivningen fastsættes krav om, at politiet hos alle teleudbydere skal have mulighed for at indhente fremadrettede tele- og masteoplysninger, samtidig med at disse registreres - det vil sige samtidig med, at en person foretager et opkald, aktiverer en sendemast eller lignende.

Udmøntningen af denne del af rapporten, således at udbydere er forpligtet til at indrette deres systemer således, at disse oplysninger fremadrettet kan leveres til politiet, jf. arbejdsgruppens anbefaling nr. 17 og til dels nr. 30, er indeholdt i dette lovforslag.

En forpligtelse for udbydere af telenet og tele-tjenester til at indrette deres systemer således, at indgreb omfattet af retsplejelovens kapitel 71, herunder indgreb i form af teleobservation, er mulige, følger således af den foreslåede ændring i § 15, stk. 1, nr. 1.

Det skal bemærkes, at der er tale om en allerede eksisterende teknik.

1.2. Pligtsubjekt

Pligtsubjektet, i forhold til § 15 i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, afgrænses til udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester til slutbrugere, jf. § 6, stk. 1, i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet.

Det fremgår desuden af rapporten »Det danske samfunds indsats og beredskab mod terror«, at det kan overvejes at give udbydere mulighed for at out-source forpligtelsen, således at indgrebet rent faktisk finder sted hos f.eks. den netværksudbyder, hvis net den

pågældende mindre udbyder eller en tjenesteudbyder benytter, jf. ovenfor under 4.2.3.

Udbyderen kan derfor out-source forpligtelsen, jf. § 15 til indretning af udstyr og systemer, således at indgreb i meddelelshemmeligheden er mulig. Den udbyder, som forpligtelsen påhviler, skal have mulighed for at aftale med f.eks. en anden udbyder, at de praktiske indgreb kan ske i den anden udbyders domæne. Det kan f.eks. gøre sig gældende for gensalg-udbydere og bolignet.

Forpligtelsen afgrænses således, at den udbyder, der har slutbrugerforholdet, som udgangspunkt har ansvaret for at sikre, at der kan gives adgang til indgreb i meddelelshemmeligheden.

Det er altid den udbyder, som out-sourcer forpligtelsen, der er ansvarlig for, at den udbyder, forpligtelsen er out-sourcet til, indretter systemet, så indgreb i meddelelshemmeligheden kan finde sted.

1.3. Omfang af udbyderbegrebet

Arbejdsgivere anses ikke for udbydere af elektroniske kommunikationsnet- og tjenester i forhold til de ansatte, som man stiller intern teleinfrastruktur og tjenester til rådighed for i forbindelse med ansættelsesforholdet. Dette gælder både computere, infrastruktur m.v., der benyttes på arbejdspladsen, og evt. hjemmearbejdspladser. En tilsvarende begrænsning følger af forarbejderne til terrorpakken 2002, og de regler, der vedtages i medfør heraf.

Det er i den forbindelse uden betydning, hvorvidt arbejdsgiveren selv forestår (etablerer, overvåger og driver) den omhandlede interne infrastruktur og de omhandlede interne tjenester (såvel telefoni som data), eller om virksomheden har outsourcet driften heraf til en ekstern outsourcing-leverandør, herunder teleudbydere. Heller ikke outsourcing-leverandøren kan således anses for udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

Outsourcing-leverandører kan antage flere former, afhængigt af deres forretningsmodel, og kan således omfatte virksomheder, der udover den interne teleinfrastruktur og de basale interne tjenester overvåger, driver og vedligeholder virksomhedens øvrige centrale IT-systemer og applikationer, virksomhedens hjemmesider, herunder hjemmesider til internethandel, email-adresser og -applikationer m.v. Det outsourcete udstyr og de outsourcete funktioner kan fysisk enten være placeret hos virksomheden (kunden) selv eller hos leverandøren. Uanset hvor udstyret er placeret, vil der i den samlede installation nødvendigvis indgå en eller flere dedikerede forbindelser (typisk faste kredsløb), med henblik på at sikre outsourcing-leverandø-

ren, henholdsvis virksomheden, adgang til det omhandlede interne net med tilhørende interne tjenester.

For så vidt angår de ovenfor beskrevne interne net, vil politiet via oplysninger fra udbydernes net og tjenester således kunne komme frem til det punkt, hvor det private net, herunder det interne net, er forbundet med et offentligt net, der formidler virksomhedens kommunikation med omverdenen. Derfra er det politiets opgave at komme videre indenfor det interne net. Det skal bemærkes, at kommunikation i interne net kun er undtaget, så længe der alene er tale om intern kommunikation modsat den situation, at kommunikationen går ud af det interne net til det offentlige net.

Den udbyder, som det interne net anvender til kommunikation med omverdenen, er imidlertid forpligtet til f.eks. at stille oplysninger om, hvem et givent nummer, IP-adresse eller lignende er tildelt, til rådighed for politiet.

Udover ovennævnte afgrænsning af udbyderbegrebet er det væsentligt at slå fast, at heller ikke virksomheder, der via internettet udbyder den stadigt voksende liste af webbaserede applikationer, som eksempelvis computerspilsapplikationer, søgetjenester, email-tjenester af samme type som f.eks. »hotmail«, videokonferenceapplikationer, meddelelsetjenester som f.eks. MS Messengers og LotusSameTime, download af software og lign., IP-telefoniapplikationer, der ikke omfatter udveksling af trafik med den offentlige nummerplan og de traditionelle taletelefontjenester (PSTN), kan anses for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

For de ovenfor nævnte afgrænsninger af udbyderbegrebet gælder, at virksomheder, der både leverer denne type ydelser (outsourcing og/eller webbaseret udbud af applikationer), og tillige er udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester i telelovgivningens forstand, for så vidt angår den sidstnævnte del af deres virksomhed vil være omfattet af udbyderbegrebet.

1.4. Undtagelser til anvendelsesområdet

Det fremgår af den tværministerielle arbejdsgruppes rapport »Det danske samfunds indsats og beredskab mod terror«, at: »Da behovet for at kunne foretage indgreb primært retter sig mod de større udbydere, og da omkostningerne ved at ændre de tekniske systemer vil kunne virke meget byrdefulde for især mindre udbydere, bør det efter arbejdsgruppens opfattelse – med henblik på at sikre et bredt konkurrence- og innovationspræget telemarked – overvejes at undtage de helt små udbydere, herunder f.eks. andelsbolig- og antenneforeninger.«

1.4.1. Fremadrettede indgreb i meddelelshemmeligheden (aflytning og fremadrettet tele- og masteoplysning) samt indgreb i form af teleobservation.

For så vidt angår de fremadrettede oplysninger fastholdes den nuværende bemyndigelse i § 15 til at fastsætte regler, hvorefter de krav, der stilles til indretningen af udstyr og systemer, kan fraviges i særlige tilfælde, hvor tekniske eller praktiske hensyn nødvendiggør dette.

Det fremgår af bemærkningerne til det lovforslag, som justitsministeren fremsatte for Folketinget i 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet og lov om international fuldbyrdelse af straf m.v. (lovforslag L 141, 2001-2002), at den nuværende bemyndigelsesbestemmelse i lovens § 15, stk. 4, bl.a. er nødvendiggjort af, at pligten i § 15 til at indrette udstyr og systemer er rettet mod alle udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Det fremgår desuden af bemærkningerne, at bemyndigelsen bl.a. vil »kunne anvendes til at fastsætte regler, hvorefter visse udbydere af telenet eller teletjenester, der ikke er offentlige, fritages for de nævnte krav til indretning af centraler. Anvendelsesområdet for sådanne regler vil som udgangspunkt være mindre udbydere af ikke offentlige telenet, herunder eksempelvis boligforeninger og virksomheder, hvor en opfyldelse af de stillede krav vil virke uforholdsmæssigt byrdefuldt.«

I sådanne tilfælde vil trafikken ofte gå til/fra én bestemt udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet, i hvis net der vil være mulighed for at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden.

På trods af, at den nye § 15 bliver begrænset til at gælde for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere, vil der stadig være behov for en bemyndigelsesbestemmelse til fravigelse af forpligtelsen til at indrette udstyr og systemer.

På grund af den udvidede bestemmelse i § 15 til at omfatte indretningen af andet udstyr og systemer end centraler, vil bemyndigelsesbestemmelsen fremover også kunne anvendes til at fravige forpligtelsen for visse offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, hvor det ikke teknisk giver mening eller er uforholdsmæssigt byrdefuldt for mindre udbydere at pålægge en forpligtelse til at kunne foretage en bestemt type indgreb i meddelelshemmeligheden.

I flere tilfælde giver det således ikke mening at lade pligten være gældende. Som eksempel kan nævnes radiobaserede systemer og andre systemer med mulighed for direkte kommunikation mellem terminaler, f.eks. TETRA (mobilsystem, der er designet til at kun-

ne håndtere specifikke nød- og beredsskabsbehov), samt muligheden for at kunne fritage broadcasting-tjenester fra forpligtelsen.

1.4.2. Historiske oplysninger.

Det bemærkes, som nævnt under afsnit B om gældende regler, afsnit 5.1, at dette lovforslag ikke fastsætter regler for så vidt angår indretning af systemer til registrering af historiske oplysninger. Lovforslaget indeholder dog krav om praktisk bistand til politiet vedrørende fremfindning af historiske oplysninger, således at politiets anmodninger om historiske oplysninger, som udbyderne allerede i dag ligger inde med, behandles straks og på en måde, så hensigten med indgrebet ikke forspildes. Dette vil have relevans for de oplysninger, som udbyderne er i besiddelse af, selv om der ikke er fastsat noget krav om logning heraf. Udbyderne kan eksempelvis ligge inde med data, som er nødvendige med henblik på taksering og behandling af eventuelle regningsklager.

1.5. Ikrafttræden og overgangsbestemmelser

I forbindelse med overgangsbestemmelsen skal det bemærkes, at der, på grund af manglende tekniske systemer, kan være leveringstider på over 1 år for nogle af de systemer, der vil være behov for at anskaffe.

Derfor foreslås ½ års længere frist for at indrette eksisterende udstyr end for nyt udstyr, der etableres efter forslagens ikrafttrædelse.

§ 15 a træder i kraft den 1. januar 2007. Dermed sikres udbyderne tid til en funktionel udbygning af OCH-databasen samt tid til nyudvikling af støttesystemer hos udbyderne.

2. Ændring af lov om radiofrekvenser

Den tværministerielle arbejdsgruppe om terrorbekæmpelse har i sin rapport anbefalet, at der skabes den fornødne hjemmel til, at politiet i særlige situationer kan bruge udstyr, der kan forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation mv. (anbefaling nr. 31). Dette bør efter arbejdsgruppens opfattelse ske ved indsættelse af en udtrykkelig hjemmel hertil i retsplejeloven samt ved de nødvendige konsekvensændringer af reglerne på radio- og telekommunikationsområdet. Indgreb bør efter arbejdsgruppens opfattelse forudsætte, at en retskendelse kan opnås.

Som det fremgår af regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse, har regeringen besluttet at arbejde videre med at konkretisere denne anbefaling. Udmøntningen af anbefalingen er indeholdt i dette lovforslag.

Den foreslåede bestemmelse giver politiet mulighed for at anvende radiofrekvenser uden tilladelse fra IT- og Telestyrelsen. Det bemærkes, at den foreslåede ændring kun omfatter indgreb, som sker i overensstemmelse med retsplejelovens § 791 c. Der fremsættes et lovforslag om indførelse af § 791 c i retsplejeloven parallelt med nærværende lovforslag, jf. L 217.

3. Ændring af lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold

Den tværministerielle arbejdsgruppe om terrorbekæmpelse har i sin rapport anbefalet, at der skabes den fornødne hjemmel til, at politiet i særlige situationer kan bruge udstyr, der kan forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation mv. (anbefaling nr. 31). Dette bør efter arbejdsgruppens opfattelse ske ved indsættelse af en udtrykkelig hjemmel hertil i retsplejeloven samt ved de nødvendige konsekvensændringer af reglerne på radio- og telekommunikationsområdet. Indgreb bør efter arbejdsgruppens opfattelse forudsætte, at en retskendelse kan opnås.

Som det fremgår af regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse, har regeringen besluttet at arbejde videre med at konkretisere denne anbefaling. Udmøntningen af anbefalingen er indeholdt i dette lovforslag.

Den foreslåede bestemmelse giver politiet mulighed for at bruge udstyr, som ikke overholder lovens almindelige krav for brug af udstyr. Det bemærkes, at den foreslåede ændring kun omfatter indgreb, som sker i overensstemmelse med retsplejelovens § 791 c. Der fremsættes et lovforslag om indførelse af § 791 c i retsplejeloven parallelt med nærværende lovforslag, jf. L 217.

D. Lovens administrative, økonomiske, erhvervsmaessige og miljømæssige konsekvenser

1. Administrative og økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Lovforslaget får visse administrative konsekvenser for politiet i forbindelse med, at udbydere skal registreres hos Rigspolitiets Telecenter. Lovforslaget får desuden administrative konsekvenser for IT- og Telestyrelsen i forbindelse med styrelsens tilsyn med reglerne om pligten til indretning af udstyr og systemer, og styrelsens tilsyn med reglerne om indberetning og opdatering af oplysninger om telefonnummer og aktuelle udbydere.

2. Administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Der må forventes nogle administrative byrder for erhvervslivet i forbindelse med den praktiske bistand til politiet.

Derudover vil forslaget have betydelige økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

Størrelsen af investeringerne for den danske it- og telebranche vil afhænge af, hvor meget de eksisterende net og systemer skal ændres. Omkostningerne kan således fordele sig meget forskelligt fra udbyder til udbyder.

Omkostningerne må forventes at variere alt afhængig af indretningen af de nuværende systemer, herunder om disse i tilstrækkeligt omfang giver mulighed for specifikke indgreb til indhentning af udvalgte data. Der kan for at opfylde forpligtelsen være behov for at optimere de nuværende generelle systemer eller opbygge parallel-systemer.

Omkostningerne til udvidelse af kravene til aflytning (fremadrettede oplysninger) skønnes af branchen at udgøre i størrelsesordenen 50-100 mio. kr.

Skønnet er baseret på en række forudsætninger, herunder at data om kundernes anvendelse af tjenerne ikke uddrages.

Det skal tilføjes, at det især er gennemførelse af de fremtidige krav om logning (historiske oplysninger), der kan involvere store omkostninger afhængig af den endelige udformning af kravene. Det bemærkes, som nævnt under afsnit B om gældende regler, afsnit 5.1, at dette lovforslag ikke fastsætter regler for så vidt angår indretning af systemer til registrering af historiske oplysninger.

Det skal bemærkes, at forslaget har været sendt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet og ErhvervsRegulering med henblik på en vurdering af, om forslaget skal forelægges Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel. Styrelsen vurderer ikke, at forslaget indeholder administrative konsekvenser for erhvervslivet i et omfang, der berettiger, at det skal forelægges et virksomhedspanel. Forslaget har derfor ikke været forelagt Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel.

3. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

4. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget vurderes ikke at have miljømæssige konsekvenser.

D. Forholdet til EU-retten

Lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold (R&TTE-loven) implementerer dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 99/5/EF af 9. marts 1999 om radio- og teleterminaludstyr samt gensidig anerkendelse af udstyrets overensstemmelse (R&TTE-direktivet).

Forslaget om ændring af loven er omfattet af artikel 1, stk. 5, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 99/5/EF af 9. marts 1999 om radio- og teleterminaludstyr samt gensidig anerkendelse af udstyrets overensstemmelse (R&TTE-direktivet), hvorefter der fra direktivet kan undtages apparater, der udelukkende bruges i forbindelse med aktiviteter vedrørende den offentlige sikkerhed, forsvar, statens sikkerhed eller med statens aktiviteter på det strafferetlige område.

E. Høring

Lovforslaget har ved brev af 10. februar og 14. marts 2006 været udsendt i høring hos:

Advokatfirma DLA Nordic A/S,
 Advokat Hans Abildstrøm,
 Advokatfirmaet Jonas Bruun,
 Advokatrådet,
 Amsrådsforeningen i Danmark,
 Arbejderbevægelsens Erhvervsråd,
 Arbejdstilsynet,
 Arrownet A/S,
 Banedanmark,
 Beredskabsstyrelsen,
 Beskæftigelsesministeriet,
 Bolignetforeningen, c/o Kristian Mikael Olesen
 Boligselskabernes Landsforening,
 Brancheorganisationen for Forbruger Elektronik,
 Broadcom,
 Center for Teleinformation, Danmarks Tekniske Universitet, Direktør Knud Erik Skouby,
 Christian Roving A/S,
 Consorte Danmark A/S, Steen Malmberg
 Crossroads Copenhagen, Direktør Poulina Middleton
 CyberCity A/S,
 DanCell A/S, Erik Hornung
 Danmarks Meteorologisk Institut,
 Danmarks Radio, Direktionssekretariatet KH 12. sal,
 Danmarks Rederiforening,
 Dansk Arbejdsgiverforening,
 Dansk Bredbånd A/S, Advokat Andreas F. Nørfelt
 Dansk Elektronik, Co. HTS Interesseorganisationer,
 Dansk EL-Forbund,
 Dansk Energi,
 Dansk Handel og Service,
 Dansk Industri,

Dansk Internet Forum,
 DANSK IT,
 Dansk Management Råd (DMR),
 Dansk Metal, Hovedkontor,
 Dansk Metal, IT-Sekr., Michael Antonsen
 Dansk Standard, Christian M Verholt
 Danske Dagblades Forening
 Danske Telecom A/S,
 Danske Telecom, Peter Jerry Sørensen
 Danske Uddannelsesmedier,
 Datatilsynet,
 De Samvirkende Invalideorganisationer,
 Debitel, Per Nielsen,
 Demokratisk Lokalstation,
 Den Kristne Producentkomite, Mogens Videbæk
 Det Centrale Handicapråd,
 Devoteam Fischer & Lorentz A/S,
 Digital Marketing Support ApS, Anani Voulé
 DSB,
 Ementor Danmark A/S,
 Equant,
 Erhvervs- og Byggestyrelsen,
 Erhvervs- og Selskabsstyrelsen,
 FAEM,
 FDA,
 FDIH - Foreningen for Dansk Internethandel,
 Finansministeriet,
 Finansrådet - Danske Pengeinstitutters Forening,
 Forbrugerombudsmanden,
 Forbrugerrådet,
 Forbrugerstyrelsen,
 Foreningen af Danske InternetMedier (FDIM),
 Forsikring & Pension, Forsikringens Hus,
 Forsvarsministeriet,
 Frederiksberg Kommune, Økonomidirektoratet,
 Færøernes Landsstyre,
 Føroya Tele,
 Global Connect,
 Grønlands Hjemmestyre, Direktoratet for Boliger og Infrastruktur,
 Handelskartellet i Danmark,
 Hi3G Denmark ApS,
 HK-/Privat, Morten Skov
 Hovedstadens Udviklingsråd (HUR),
 Hovedstadens Udviklingsråd (HUR),
 HTS Interesseorganisationen,
 IASTAR Danmark, c/o universitetsradioen,
 Indenrigs- og Sundhedsministeriet,
 Institut for Menneskerettigheder
 ISPA DK (Foreningen af Internetleverandører) C/O
 Daisynet A/S, Basse Bergqvist
 IT- og Telestyrelsen,

IT-Brancheforeningen, Underdirektør Jane Eis Larsen
 ITEK, Susanne Andersen
 ITEK/Dansk Industri,
 IT-Politisk Forening
 Justitsministeriet, Lovafdelingen,
 Kirkeministeriet,
 KL, Økonomisk Sekretariat,
 Komm, c/o Kanal 2, Bent Helvang
 Konkurrencestyrelsen,
 Kulturministeriet,
 Københavns Kommune, Udenbys afdeling,
 Københavns Universitet, Det Retsvidenskabelige Institut A, Professor dr. jur. Mads Bryde Andersen
 Landbrugsrådet,
 Landsforeningen EDR,
 LO - Landsorganisationen i Danmark,
 Managing Director , SuperTEL Danmark, John Topp
 Miljø- og Energiministeriet,
 Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender,
 Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration,
 Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Fødevareministeriets Rådgivende Forskningsudvalg,
 Mobiltelebranchen,
 Motorola A/S,
 Nordic Connect, Henrik Borup
 Orange A/S,
 Plesner, Svane, Grønberg, Niels Chr. Ellegaard
 PMR-industrien, Pallas Informatik,
 Powercom,
 Radio- og tv-nævnet, Mediesekretariatet,
 Realkreditrådet,
 Samarbejdsforum for Danske Lytter og seerorganisationer,
 Sammenslutningen af Lokale Radio- og TV-stationer,

SAT gruppen, Sekretariat ved IRE Management,
 Sekretariatet for Teleklagenævnet,
 Service Partner Sjælland,
 Service 900 Nævnet ,
 Skatteministeriet,
 Skov- og Naturstyrelsen,
 Socialministeriet,
 Sonofon, Kristian Dyhr Toft
 Statsministeriet,
 Stofa,
 Sundhedsstyrelsen,
 Søfartsstyrelsen,
 TDC,
 TEKNIQ,
 TELE Greenland A/S,
 Tele 2 A/S,
 Teleankenævnet,
 Telekommunikationsindustrien, Direktør Ib Tolstrup
 Tele-Punkt Søborg A/S,
 Telia A/S, Jens Ottosen-Støtt
 TELMORE A/S,
 TetraNet, c/o Motorola A/S,
 TetraStar A/S,
 Tiscali Danmark, Co/Tele 2,
 Transport- og Energiministeriet,
 TV Danmark kanal 60 A/S,
 TV 2,
 Udenrigsministeriet,
 Undervisningsministeriet,
 UNI-C, Divisionsdirektør Martin Bech
 WorldCOM,
 Økonomi- og Erhvervsministeriet,
 Århus Universitet, Institut for Informations- og Medievidenskab, Professor Frands Mortensen

Vurdering af lovforslagets konsekvenser

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Administrative og økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	<p>Lovforslaget får visse administrative konsekvenser for politiet i forbindelse med registrering af udbydere hos Rigspolitiets Telecenter.</p> <p>Lovforslaget får desuden administrative konsekvenser for IT- og Telestyrelsen i forbindelse med styrelsens tilsyn med reglerne om pligten til indretning af udstyr og systemer, og styrelsens tilsyn med reglerne om indberetning og opdatering af oplysninger om telefonnummer og aktuel udbyder.</p>	Ingen

F. t. l. vedr. konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet m.v.

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet		<p>Der må forventes nogle administrative byrder for erhvervslivet i forbindelse med den praktiske bistand til politiet.</p> <p>Forslaget vil have betydelige økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.</p> <p>Størrelsen af investeringerne for den danske it- og telebranche vil afhænge af, hvor meget de eksisterende net og systemer skal ændres. Omkostningerne kan således fordele sig meget forskelligt fra udbyder til udbyder.</p> <p>Omkostningerne må forventes at variere alt afhængig af indretningen af de nuværende systemer, herunder om disse i tilstrækkeligt omfang giver mulighed for specifikke indgreb til indhentning af udvalgte data. Der kan for at opfylde forpligtelsen være behov for at optimere de nuværende generelle systemer eller opbygge parallel-systemer.</p> <p>Omkostningerne til udvidelse af kravene til aflytning (fremadrettede oplysninger) skønnes af branchen at udgøre i størrelsesordenen 50-100 mio. kr.</p> <p>Skønnet er baseret på en række forudsætninger, herunder, at data om kundernes anvendelse af tjenesterne ikke uddrages.</p>
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Forholdet til EU-retten	<p>Lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold (R&TTE-loven) implementerer dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 99/5/EF af 9. marts 1999 om radio- og teleterminaludstyr samt gensidig anerkendelse af udstyrets overensstemmelse (R&TTE-direktivet).</p> <p>Forslaget om ændring af loven er omfattet af artikel 1, stk. 5 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 99/5/EF af 9. marts 1999 om radio- og teleterminaludstyr samt gensidig anerkendelse af udstyrets overensstemmelse (R&TTE-direktivet), hvorefter der fra direktivet kan undtages apparater, der udelukkende bruges i forbindelse med aktiviteter vedrørende den offentlige sikkerhed, forsvar, statens sikkerhed eller med statens aktiviteter på det strafferetlige område.</p>	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

§ 15, stk. 1, nr. 2-4, der nu er nr. 3-5, er indholdsmæssigt uændrede videreførelser af gældende regler, når bortses fra ændringen i det ny nr. 3 af begrebet »centraler« til »teknisk udstyr og tekniske systemer«.

Ændringen af § 15 stk. 1, følger af anbefaling 15 i »Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse«. Det følger af handlingsplanen, at det hidtidige anvendelsesområde for § 15 udvides.

På grund af det forhold, at den nuværende § 15 kun vedrører indretning af centraler (til aflytning), har bestemmelsen hidtil alene omfattet aflytning (herunder samtidig fremadrettede teleoplysninger), jf. bemærkningerne til den gældende § 15 i det lovforslag, som forskningsministeren fremsatte for Folketinget i 2000 om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet (lovforslag L 248, 1999-2000) og ikke etablering af it- og efterbehandlingsudstyr (til logning af tele- og udvidet teleoplysning).

På grund af det forhold, at den nuværende § 15 kun vedrører indretning af centraler (til aflytning), har bestemmelsen hidtil alene omfattet aflytning (herunder samtidig fremadrettede teleoplysninger), jf. de hidtidige lovforslagsbemærkninger til bestemmelsen og ikke etablering af it- og efterbehandlingsudstyr (til logning af tele- og udvidet teleoplysninger).

Dette videreføres for så vidt angår krav til indretning af systemer til registrering af historiske oplysninger. Et forslag til lovændring herom vil blive fremsat i oktober 2006. Et sådant lovforslag vil indeholde krav til indretning af teknisk udstyr og systemer.

Lovforslaget indeholder dog krav om praktisk bistand til politiet vedrørende fremfindning af historiske

oplysninger, som udbyderne allerede i dag ligger inde med, således at politiets anmodninger om historiske oplysninger behandles straks og på en måde, så hensigten med indgrebet ikke forspildes. Dette vil have relevans for de oplysninger, som udbyderne er i besiddelse af, selv om der ikke er fastsat noget krav om logning heraf. Udbyderne kan eksempelvis ligge inde med data, som er nødvendige med henblik på taksering og behandling af eventuelle regningsklager.

Hensigten med ændringen er fremover at sikre, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester forpligtes til at indrette deres systemer således, at et indgreb i meddelelseshemmeligheden er muligt. Dette skal være muligt uanset den teknologi, der anvendes til fremføring af kommunikationen. Med ændringen udvides det eksisterende krav til at indrette centraler, således at det bliver teknologineutralt og dermed uafhængigt af, om trafikken passerer centraler eller andet teknisk udstyr.

Forpligtelsen udvides således fra kun at omfatte elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, hvor trafikafviklingen sker via centraler til fremover at omfatte alle typer af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester uanset anvendt teknologi.

Det skal endvidere bemærkes, at § 15, stk. 1, fremover tillige skal sikre, at der rent teknisk kan foretages indgreb i form af teleobservation.

Begrebet teleobservation er et nyt begreb, der indføres som led i implementering af handlingsplanens anbefaling 30, jf. Justitsministeriets lovforslag nr. L 217. Bestemmelser herom foreslås indført i retsplejelovens § 791 a, stk. 5 og 6. Der er tale om en allerede eksisterende teknik. Der henvises til afsnit 1.1.6. ovenfor.

Formålet er desuden at sikre, at udbydere skal kunne give politiet adgang til aflytning, fremadrettede teleoplysninger og udvidede teleoplysninger vedrøren-

de en kommunikation til/fra en bestemt kunde eller et bestemt fælles radiobaseret accesspunkt uafhængig af den teknologi, der anvendes til fremføring af kommunikationen.

I rapporten »Det danske samfunds indsats og beredskab mod terror« er formålet med anbefaling 15 nærmere præciseret. I det indledende afsnit til kap. 4 om efterforskningsredskaber på teleområdet er anført, at: »Arbejdsgruppen vil nedenfor komme med en række anbefalinger knyttet til efterforskningsredskaber på teleområdet. En række af disse anbefalinger er udtryk for, at der efter arbejdsgruppens opfattelse er behov for, at myndighedernes efterforskningsredskaber tilpasses den teknologiske udvikling. Der er således efter arbejdsgruppens opfattelse ikke principiel forskel på aflytning af nye kommunikationsformer via internettet og en almindelig fastnettelefon, og det bør derfor sikres, at myndighedernes mulighed for aflytning er til stede.«

Det anføres endvidere, at: »Formålet med reglerne i § 15 er at fastslå en pligt for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester til at sikre, at politiet kan få adgang til at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden på de pågældende udbyderes centraler. Udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester har således pligt til at indrette centraler, så det er teknisk muligt at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden, og til ved anskaffelse af centraludstyr at sikre, at dette er indrettet således, at aflytning er mulig.

Store dele af nutidens elektroniske kommunikation transporteres ikke via centralbaserede netværk, men via pakkebaseret kommunikation, som er en særlig teknologisk fremføringsform af informationen. Således anvendes der pakkebaseret kommunikation i forbindelse med mobiltelefoni, voice-over IP, internet- og andre former for datakommunikation mv.

Det må antages, at pligten for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester efter ordlyden af telekonkurrencelovens § 15 ikke omfatter pakkebaserede netværk. Der gælder derfor ikke en pligt for de omfattede udbydere til at sikre (uden udgift for staten, herunder politiet), at det tekniske udstyr er indrettet således, at det er teknisk muligt at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden i relation til pakkebaseret kommunikation.«

Det nuværende indhold videreføres, således at udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester stadig med den nye bestemmelse har pligt til at indrette centraler, så det er teknisk muligt at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden, og til ved anskaffelse af centraludstyr at sikre, at dette er indrettet

således, at indgreb i meddelelseshemmeligheden er mulig.

Som det fremgår af rapporten »Det danske samfunds indsats og beredskab mod terror«, transporteres store dele af nutidens elektroniske kommunikation ikke via centralbaserede netværk som traditionel telefoni, men via andre teknologiske løsninger som f.eks. via IP-servere over internettet.

På denne baggrund udvides bestemmelsen til også at omfatte andet teknisk udstyr og andre tekniske systemer end centraler og andre teknologiske fremføringstyper, der måtte opstå fremover. Konkret vil udvidelsen bl.a. indebære, at udbydere af IP-baserede taletelefonitjenester samt udbydere af datatransmission, som ikke benytter centraludstyr i traditionel forstand, vil blive omfattet af forpligtelsen. Forpligtelsen gælder dog ikke taleapplikationer over internettet, med mindre disse tilbyder opkald til og fra taletelefonitjenester, hvorved de pågældende applikationer reelt bliver taletelefonitjenester.

Med teknisk udstyr og tekniske systemer skal forstås det udstyr, der er nødvendigt for at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden. Præcis hvilket udstyr, der vil være relevant at indrette, så et indgreb er muligt, vil variere en del mellem net og teknologier.

Faciliteterne i udstyret og systemerne til indgreb i meddelelseshemmeligheden bør, så vidt det er muligt, være baseret på fælleseuropæiske standarder. Sådanne standarder foreligger imidlertid indtil videre kun for aflytning af telefoni og data i et vist omfang, mens standardisering af overdragelse af historiske data endnu ikke er påbegyndt. Selv om systemerne er indrettet i overensstemmelse med omtalte standarder på området, er systemerne ofte meget komplekse og delvist proprietære, hvilket gør, at systemerne er forskelligt implementeret afhængigt af leverandøren.

I medfør af den nuværende § 15 er udbydere forpligtet til at indrette de centraler, udbyderen etablerer, så det er muligt for politiet at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden. Med den nye bestemmelse forpligtes udbyderne desuden til at indrette det udstyr og de systemer, de allerede anvender i dag, så det er muligt for politiet at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden samt indgreb i form af teleobservation.

Den foreslåede ændring, jf. henvisningen til § 6, stk. 1, afspejler, at pligten i bestemmelsen påhviler udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester til slutbrugere, jf. lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet. Ved 'udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere' forstås i denne lov parter, som på kommer-

cielt grundlag stiller net eller tjenester til rådighed for flere slutbrugere, jf. lovens § 6, stk. 1.

Denne indskrænkning har bl.a. til formål at undtage udbydere, der alene udbyder adgang til kommunikationsnet på engrosmarkedet, f.eks. ejere af fibernet, som andre selskaber udbyder til slutbrugere. Det er ikke nødvendigt at pålægge alle led i værdikæden en sådan forpligtelse for at opnå formålet med indgreb i meddelelshemmeligheden.

Bestemmelsen er dog ikke begrænset således, at udbyderen alene skal stille oplysninger til rådighed om egne slutbrugere. Politiet bør gå til den udbyder, som har det pågældende slutbrugerforhold, men der kan i særlige tilfælde være behov for at gå til andre udbydere.

Det er den udbyder, der har slutbrugerforholdet, der har ansvaret for at sikre, at der kan gives adgang til indgreb i meddelelshemmeligheden samt indgreb i form af teleobservation.

Den information, der kan tilvejebringes ved et indgreb i meddelelshemmeligheden, vil afhænge af tjenesten. Hvis der er tale om traditionel taletelefoni, SMS og kredsløbskoblet datatransmission, vil både teleoplysninger, udvidede teleoplysninger og, for så vidt angår fremadrettede oplysninger, selve indholdet af kommunikationen umiddelbart være tilgængeligt i de for disse tjenester standardiserede formater. I forbindelse med andre typer datatransmission vil indholdet af kommunikationen og teleoplysninger knyttet til kommunikationen skulle udledes af bruttodatastrømmen. For så vidt angår kravene til udtagelse af fremadrettede data, henvises til bemærkningerne til § 15, stk. 1, nr. 2, nedenfor.

Hvis en taletelefonitjeneste benytter en transmissionstjeneste, som udbydes af samme udbyder, er det muligt for udbyderen at stille oplysninger til rådighed fra både taletelefonitjenesten og transmissionstjenesten i samme omfang som et tilsvarende tilfælde, hvor de pågældende udbydere ikke er sammenfaldende.

Hvis en VoIP-tjeneste (en applikation) udbydes af en anden udbyder end selve transmissionstjenesten, kan udbyderen af transmissionstjenesten kun stille oplysninger til rådighed fra transmissionstjenesten. Dette er f.eks. gældende med en applikation som SKYPE, når opkaldsmulighed til almindelige telefonnumre ikke indgår. Det er således ikke muligt for udbyderen at dekryptere data for så vidt angår en sådan VoIP-tjeneste. Udbyderen af transmissionstjenesten kan i denne situation således alene forpligtes til at stille de krypterede data til rådighed. Det vil herefter være op til politiet, hvorvidt en konkret kryptering kan dekrypteres.

Det ny nr. 1 skal sikre, at det er muligt at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden for så vidt angår fremadrettede tele- og masteoplysninger.

Fremadrettet skal i denne sammenhæng forstås som »fra det tidspunkt, der fastslås i en retskendelse og fremad«.

Adgang til fremadrettede teleoplysninger sker automatisk ved etablering af en aflytning og udleveres til politiet mod kendelse. For så vidt angår telefonitjenester, giver en aflytning således adgang til viden om A-nummer og B-nummer. For så vidt angår pakkekoblet datatransmission, herunder internetadgang, giver en aflytning i form af adgang til bruttodatastrømmen politiet mulighed for adgang til viden om, hvad kunden foretager sig via tjenesten.

Udbydere er forpligtet til at udtage oplysninger, således at politiet alene modtager de oplysninger, som er omfattet af kendelsen (aflytning, teleoplysning eller udvidet teleoplysning).

Hvis der således er tale om en kendelse til at indhente teleoplysninger og udvidede teleoplysninger, er udbyderen forpligtet til at videregive de relevante oplysninger i læsbar form fra bruttodatastrømmen.

Der findes i dag tilgængeligt udstyr, der tillader dybere analyse af en IP-baseret datastrøm alene baseret på header-information (f.eks. en IP-adresse). Systemerne giver ikke brugere, administratorer eller andre adgang til selve dataindholdet. Hvis der er tale om en kendelse til aflytning, er det udbyders pligt at udtage den del af bruttodatastrømmen, der relaterer sig til det aflyttede objekts IP-adresse, MAC-adresse eller lignende.

De videregivne data i forbindelse med en aflytning, som ikke er trafikdata, kan være krypterede. I relation til en kendelse om aflytning er det udbyders pligt at påse, at der kan stilles relevante data til rådighed for politiet. Det er politiets opgave at fortolke de leverede data.

Dog må de pågældende systemer være således indrettet, at udbydere, som anvender kryptering som en integreret del af deres net, er i stand til at stille den kommunikerede information til rådighed for politiet i ukrypteret form.

Kryptering, der ikke udgør en integreret del af de pågældende udbyderes basale tjenester, herunder kryptering der tilføjes af andre, er det derimod ikke den pågældende net- eller tjenestes udbyders ansvar at sikre indgreb i meddelelshemmeligheden i i ukrypteret form, idet dette ikke i praksis vil være muligt for net- eller tjenesteudbyderen.

Det bemærkes, at for mobilkommunikation vil det ikke være muligt at levere udvidede teleoplysninger

»online«. Der findes ikke en teknisk løsning til i realtid at kunne se, hvilken abonnent der er på en bestemt mast. Dette skyldes, at oplysningerne, som genereres, skal opsamles fra en given mast og sendes til et centralt sted, før disse kan anvendes. Dette kan dog ske meget hurtigt, og oplysningerne vil derfor være friske historiske oplysninger.

Til nr. 2

§ 15, stk. 2, foreslås ændret som en konsekvens af ændringen af § 15, stk. 1.

Til nr. 3

§ 15, stk. 3, foreslås ændret som konsekvens af, at der indsættes et nyt nr. 2 i § 15, stk. 1, hvorfor det tidligere nr. 2 nu bliver nr. 3. Stk. 3 er indholdsmæssigt uændret.

Til nr. 4

Ændringen følger af anbefaling 18 i »Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse«.

Bestemmelsen skal både sikre, at teleudbyderne bistår politiet ved at iværksætte indhentelse af historiske tele- og masteoplysninger straks efter en konkret anmodning, og ved at oplysningerne udleveres til politiet så hurtigt som muligt indenfor en rimelig tidsfrist, således at hensigten med indgrebet ikke forspildes. Der er således ikke tale om, at en udbyder med det samme (straks) skal kunne levere data, men blot at udbyder straks skal gå i gang.

Målsætningen med bestemmelsen er at optimere leveringstiden på efterspurte oplysninger. Det skal bemærkes, at tidsrammen, jf. »på en måde, så hensigten med indgrebet ikke forspildes«, må knytte sig til, hvad der er praktisk muligt på baggrund af den teknologiske udvikling på et givet tidspunkt.

Teknologien og de forskellige datatyper er i stadig udvikling, og der skal ved fortolkning af, hvor hurtigt teleudbyderne skal levere de efterspurte oplysninger, ske en konkret graduering både i forhold til bestemte datatyper og bestemte systemer. Til eksemplificering kan nævnes, at der i dag er store variationer i leveringstider for fastnet og mobiltelefoni, der spænder fra 24 timer til 1 time. Målsætningen må dog være at tilnærme sig en leveringstid på højst 1 time. Det skal hertil bemærkes, at det på længere sigt er målsætningen med bestemmelsen, at teleudbyderne skal have pligt til at levere historiske maste- og teleoplysninger straks ved politiets anmodning herom.

Det skal endvidere bemærkes, at der i forhold til tidsrammen for udlevering af oplysninger til politiet må tages hensyn til, at de systemer, der genererer oplysningerne, ikke vil være søgbare hele tiden. Dette

kan skyldes forhold som behovet for opdatering af databaser, opgradering af systemerne, vedligeholdelse el. lign. Der kan således ikke med rimelighed fastsættes en bestemt, generel tidsramme.

Det nærmere omfang af de data, som teleudbyderne forpligtes til at udlevere, afhænger af udmøntningen af hjemmelen i retsplejeloven § 786, stk. 4, 2. pkt., til at udstede »logningsbekendtgørelsen«.

Indtil disse regler er gennemført, indebærer kravet om praktisk bistand til politiet vedrørende fremfindning af historiske oplysninger, at politiets anmodninger om historiske oplysninger behandles straks og på en måde, så hensigten med indgrebet ikke forspildes. Dette vil have relevans for de oplysninger, som udbyderne er i besiddelse af, selv om der ikke er fastsat noget krav om logning heraf.

Bestemmelsen gælder som udgangspunkt alle udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere, men det er hensigten at benytte muligheden i § 15, stk. 4, der nu bliver stk. 5 til at undtage visse udbydere, således at bestemmelsens anvendelsesområde tilpasses kravene i logningsbekendtgørelsen, jf. også bemærkningerne til § 1, nr. 5.

Til nr. 5

Der er tale om konsekvensrettelser pga. tilføjelsen af et nyt nr. 2 til § 15, stk. 1, og ændringen af centralbegrebet i § 15, stk. 1.

Der er endvidere i og med den generelle ændring af § 15 behov for en indholdsmæssig præcisering af omfanget af bemyndigelsen i medfør af forslaget i forhold til den eksisterende bemyndigelse.

Det fremgår af rapporten »Det danske samfunds indsats og beredskab mod terror«, at: »Da behovet for at kunne foretage indgreb primært retter sig mod de større udbydere, og da omkostningerne ved at ændre de tekniske systemer vil kunne virke meget byrdefulde for især mindre udbydere, bør det efter arbejdsgruppens opfattelse – med henblik på at sikre et bredt konkurrence- og innovationspræget telemarked – overvejes at undtage de helt små udbydere, herunder f.eks. andelsbolig- og antenneforeninger.«

Efter den foreslåede bestemmelse vil ministeren for videnskab, teknologi og udvikling efter forhandling med justitsministeren kunne fastsætte regler, hvorefter de krav, der efter § 15, stk. 1, nr. 1, 2 og 3, stilles til indretningen af udstyr og systemer, fraviges i særlige tilfælde, hvor tekniske eller praktiske hensyn nødvendiggør dette.

På trods af, at den kommende bestemmelse i § 15 bliver begrænset til at gælde for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere

re, vil der stadig være behov for en bemyndigelsesbestemmelse til fravigelse af forpligtelsen til at indrette udstyr og systemer.

Det vil fortsat være muligt at undtage udbydere som beskrevet i bemærkningerne til den nugældende § 15, stk. 4 (daværende stk. 5), jf. det lovforslag, som justitsministeren fremsatte for Folketinget i 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet og lov om international fuldbyrdelse af straf m.v. (lovforslag L 141, 2001-2002).

På grund af den udvidede bestemmelse i § 15 til at omfatte indretningen af andet udstyr og systemer end centraler, vil bemyndigelsesbestemmelsen fremover også kunne anvendes til at fravige forpligtelsen for visse offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, hvor det ikke teknisk giver mening at pålægge en forpligtelse til at kunne foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden.

Det kan f.eks. gælde radiobaserede systemer og andre systemer med mulighed for direkte kommunikation mellem terminaler, f.eks. TETRA, ligesom det kan være relevant at kunne fritage broadcasting-tjenester fra forpligtelsen.

Bestemmelsen vil derudover kunne sikre den nødvendige sammenhæng mellem kravene i telereguleringen og i den kommende logningsbekendtgørelse.

Til nr. 6 (lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet § 15 a)

Den foreslåede bestemmelse følger af anbefaling 25 i regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse.

I rapporten »Det danske samfunds indsats og beredskab mod terror« anbefales det, at politiet, herunder Politiets Efterretningstjeneste, får mulighed for at indhente oplysninger om, hvem en telefon tilhører, samt hvilken net- eller tjenesteudbyder et telefonnummer er tilknyttet.

Politiet anvender i dag følgende to kilder til oplysninger:

- 118-databasen (oplysninger om telefonnummer og kundens oplysninger)
- OCH-databasen (oplysninger om net- og tjenesteudbydere)

Det følger af § 56, stk. 3, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som nævnt i stk. 1 og 2, skal sikre, at andre udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester har adgang til via en database at få oplyst, hvilken udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester et abonnentnummer er afgivet til, med sigte på korrekt dirigering af opkald til porterede abonnentnumre.

Branchen har til brug herfor oprettet ovennævnte OCH-database (Operators Clearing House A/S).

Politiet har dog ved flere lejligheder konstateret, at OCH ikke opdateres løbende.

For så vidt angår 118-databasen skal udbydere anmelde slutbrugeroplysninger hertil (også hemmelige numre). Databasen indeholder ikke oplysninger om udbydere.

OCH's database indeholder oplysninger om netoperatører og serviceoperatører. Databasen er nødvendig af hensyn til videregivelse af trafik, nummerportering mm., hvorfor oplysningerne bør være tilstede. De tekniske dirigeringsoplysninger opdateres umiddelbart efter ændring i kundeforholdet, men oplysningerne vedrørende udbyderen har hidtil ikke været opdateret fuldstændigt.

Bestemmelsen pålægger udbyderne en pligt til umiddelbart efter en ændring af et slutbrugerforhold at indberette de ændrede oplysninger til OCH-databasen. Forpligtelsen påhviler den udbyder, der modtager slutbrugeren, og den gælder også i de tilfælde, hvor slutbrugeren overføres uden anvendelse af procedurerne for nummerportabilitet.

Politiet vil herefter ved at sammenholde denne database med 118-databasen og evt. IT- og Telestyrelsens fortegnelse over nummerserier kunne finde frem til, hvilken udbyder et telefonnummer er tilknyttet.

Der er ikke behov for at kræve, at alle indrapportører direkte til OCH, idet det vil være tilstrækkeligt at indrapportere til en net- eller tjenesteudbyder, som sørger for en samlet indrapportering til OCH. Pligten til at indrapportere påhviler dog udbyderen.

IT- og Telestyrelsen fører tilsyn med bestemmelsens overholdelse, jf. bemærkningerne til § 1, nr. 7.

Til nr. 6 (lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet § 15 b)

Den foreslåede bestemmelse følger af anbefaling 20 i »Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse«. Bestemmelsen skal sikre, at Rigspolitiet har adgang til relevante oplysninger om udbyderforhold til brug for efterforskning af kriminelle forhold, herunder terrorbekæmpelse.

Det fremgår af rapporten »Det danske samfunds beredskab og indsats mod terror«, at det ikke vil være »formålstjenstligt, at alle udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester etablerer et døgnbetjent kontaktpunkt. Der vil på den baggrund heller ikke være behov for, at alle udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester registreres hos Rigspolitiets Telecenter. Det kan derfor overvejes at undtage de helt små udbydere samt udbydere, der ikke

stiller kommunikationsnet og -tjenester til rådighed på et kommercielt grundlag.«

Der vil være en sammenhæng mellem omfanget af registreringspligten og afgrænsningen af, hvilke udbydere der er omfattet af kravene til indretning af udstyr og systemer i § 15, stk. 1, nr. 1. Muligheden for at fravige registreringspligten i medfør af § 15 b, stk. 2, vil således naturligt tage udgangspunkt i en sådan afgrænsning.

Det skal bemærkes, at bemyndigelsesbestemmelsen i § 15, stk. 4, der bliver til stk. 5 på grund af udvidelsen af § 15 til at omfatte indretningen af andet udstyr og systemer end centraler, fremover også vil kunne anvendes til at fravige forpligtelsen for visse offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, hvor det ikke teknisk giver mening eller er uforholdsmæssigt byrdefuldt for mindre udbydere at pålægge en forpligtelse til at kunne foretage en bestemt type indgreb i meddelelshemmeligheden.

Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal som udgangspunkt indberette egne kontaktoplysninger. Udbyderen kan dog jf. bemærkningerne til § 15, stk. 1, out-source forpligtelsen til indretning af udstyr og systemer, således at indgreb i meddelelshemmeligheden er mulig. Den udbyder, som forpligtelsen påhviler, bør have mulighed for at aftale med f.eks. en anden udbyder, at de praktiske indgreb kan ske i den anden udbyders net. Det kan f.eks. gøre sig gældende for gensalgsudbydere og bolignet.

Såfremt forpligtelsen til indretning af systemer, jf. § 15, stk. 1, er out-sourcet til en anden udbyder, sikrer registrering af kontaktoplysninger på den udbyder, til hvem pligten er out-sourcet, at politiet hurtigst muligt kan kontakte den rette.

Den nærmere udmøntning af bestemmelsen vil ske i forbindelse med den afgrænsning, som Justitsministeriet skal lave i forbindelse med arbejdet med logningsbekendtgørelsen og anbefaling 19 og 21 i »Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse«.

Til nr. 6 (lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet § 15 c)

Den foreslåede bestemmelse vil give politiet adgang uden retskendelse til oplysninger om en slutbrusers adgang til kommunikationsnet og -tjenester, der ikke er indeholdt i 118-databasen, jf. § 34, stk. 2, 1. pkt., i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, og som udbyderen er i besiddelse af. Den udbyder, der har slutbrugerforholdet, vil således være forpligtet til at udlevere oplysninger om en slutbru-

gers adgang til kommunikationsnet og -tjenester til politiet, herunder oplysninger om slutbrusers adgang til internettet (IP-adresser og e-mail-adresser), uden at betingelserne for edition skal være opfyldt.

Der er således alene tale om oplysninger om adresser eller numre, som udbyderen af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester har tildelt slutbruseren som led i en konkret tjeneste, og som således kan benyttes til at identificere den pågældende slutbruser.

Heraf følger, at der ikke er tale om oplysninger om betalingsmidler el. lign.

Det skal bemærkes, at der både er tale om navn til nummer og nummer til navn oplysninger. Det skal endvidere bemærkes, at bestemmelsen alene omfatter statiske oplysninger, idet registrering af dynamiske IP-adresser mv. vil ske i medfør af logningsforpligtelsen i retsplejeloven. Udlevering af dynamiske IP-adresser mv. skal ske i medfør af retsplejeloven.

Det skal yderligere bemærkes, at de oplistede eksempler er eksempler på de typer af oplysninger, der i dag kan identificere en slutbrusers adgang til kommunikationsnet og -tjenester for alle elektroniske kommunikationsformer, herunder en slutbrusers adgang til internettet. Der vil som følge af den almindelige teknologiske udvikling kunne opstå nye typer af oplysninger, der kan betegnes som oplysninger om en slutbrusers adgang til kommunikationsnet og -tjenester, og som kan tjene til at identificere en bestemt slutbruser.

Formålet hermed er - i lyset af den teknologiske udvikling inden for tele- og internetskommunikation - at sikre, at politiet på den mest effektive måde kan få adgang til oplysninger om en slutbrusers adgang til kommunikationsnet og -tjenester for alle elektroniske kommunikationsformer.

Udbyderne forpligtes ikke til at registrere og gemme oplysninger ud over hvad der allerede følger af § 34, stk. 2, om afgivelse af nummeroplysningsdata, men forpligtes alene til at udlevere oplysninger, som udbyderen i øvrigt måtte være i umiddelbar besiddelse af om en slutbrusers adgang til kommunikationsnet og -tjenester.

Det skal bemærkes, at oplysninger, som udbyderne alene ligger inde med som følge af logningspligten, kun skal udleveres i medfør af en retskendelse efter reglerne i retsplejeloven.

Det forudsættes, at udbyderen, der har slutbrugerforholdet, udleverer de pågældende oplysninger hurtigst muligt og uden ugrundet ophold. Det bemærkes, at en begæring om udlevering af oplysninger efter bestemmelsen i praksis vil være skriftlig.

Udbydernes omkostninger i forbindelse med udlevering af oplysninger vil blive afholdt af politiet i overensstemmelse med sædvanlig praksis.

Til nr. 7.

Den foreslåede ændring af § 22, stk. 2, nr. 1, medfører, at IT- og Telestyrelsen fører tilsyn med og træffer afgørelser i sager om udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenesters overholdelse af den foreslåede § 15 a.

Til nr. 8.

§ 112, stk. 1, nr. 1 foreslås ændret, så overtrædelse af de nye bestemmelser i § 15, stk. 4, og § 15 c straffes med bøde. Der sikres således parallelitet til § 15, stk. 3, der ligeledes omhandler udbyders praktiske bistand til politiet.

Til § 2

Til nr. 1

I rapporten om »Det danske samfunds indsats og beredskab mod terror« udarbejdet af den tværministerielle arbejdsgruppe om terrorbekæmpelse anbefales det, at der skabes den fornødne lovhjemmel til, at politiet i særlige situationer kan bruge apparater, der kan forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation m.v.

Bestemmelsen gennemfører anbefaling 31 i »Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse«.

Gennemførelse af denne anbefaling forudsætter, at frekvensloven ændres, så politiet i visse tilfælde får mulighed for at forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation m.v. på radiofrekvenser, som andre har tilladelse til at anvende.

For at sikre, at politiet har de nødvendige midler til at bekæmpe terror og anden kriminalitet, foreslås det, at politiet uden tilladelse fra IT- og Telestyrelsen kan anvende radiofrekvenser med henblik på at forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation m.v., såfremt dette sker for at forhindre terroranslag og anden kriminalitet, jf. lov om rettens pleje § 791 c.

Det skal bemærkes, at der fremsættes et lovforslag om § 791 c parallelt med nærværende lovforslag, jf. L 217.

Politiets anvendelse af radiofrekvenser i disse særlige tilfælde er således alene fritaget fra kravet om tilladelse, jf. lovens § 4, stk. 1, og derfor omfattet af lovens øvrige bestemmelser.

Til § 3

Til nr. 1.

I rapporten om »Det danske samfunds indsats og beredskab mod terror« udarbejdet af den tværministerielle arbejdsgruppe anbefales det, at der skabes den fornødne lovhjemmel til, at politiet i særlige situationer kan bruge apparater, der kan forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation m.v.

Bestemmelsen gennemfører anbefaling 31 i »Regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse«.

Gennemførelse af anbefalingen forudsætter, at lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold (R&TTE-loven) ændres, så politiet i visse tilfælde får mulighed for at bruge apparater med henblik på at forhindre eller afbryde radio- og telekommunikation m.v., når det sker for at forhindre terroranslag og anden kriminalitet, jf. lov om rettens pleje § 791 c. Der fremsættes et lovforslag om indførelse af § 791 c i retsplejeloven parallelt med nærværende lovforslag, jf. L 217.

For at sikre, at politiet har de nødvendige midler til at bekæmpe terror og anden kriminalitet, foreslås det, at politiet kan bruge støjsendere, der netop har til formål at forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation m.v., såfremt dette sker for at forhindre terroranslag og anden kriminalitet.

Dette er en fravigelse af reglen i § 10, stk. 1, i lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold om, at brug af apparater forudsætter, at disse overholder de væsentlige krav, jf. lovens § 5, og er forsynet med korrekt mærkning, jf. lovens § 6.

Det betyder, at politiet i disse særlige tilfælde lovligt kan bruge apparater, der ikke overholder lovens krav.

Politiets brug af apparater i andre tilfælde er ikke omfattet af den foreslåede bestemmelse og skal derfor overholde lovens almindelige bestemmelser.

Forslaget er omfattet af artikel 1, stk. 5, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 99/5/EF af 9. marts 1999 om radio- og teleterminaludstyr samt gensidig anerkendelse af udstyrets overensstemmelse (R&TTE-direktivet), hvorefter der fra direktivet kan undtages apparater, der udelukkende bruges i forbindelse med aktiviteter vedrørende den offentlige sikkerhed, forsvar, statens sikkerhed eller med statens aktiviteter på det strafferetlige område.

Til § 4

Stk. 1 fastslår, at loven træder i kraft den 1. juli 2006.

Der følger imidlertid en række undtagelser af stk. 2-4.

Det foreslås i henholdsvis stk. 2 og stk. 3, at lade bestemmelsen til ny § 15, stk. 1, nr. 1 og 2 træde i kraft med et varsel på 12 måneder for udstyr, der etableres efter lovens ikrafttræden, og med et varsel på 18 måneder for udstyr, der er idriftsat efter hidtil gældende regler.

Dermed gives der mulighed for, at ændringerne kan gennemføres i sammenhæng med løbende større opgraderinger på en smidig måde. Det skal i den forbindelse bemærkes, at der kan være leveringstider på over 1 år for nogle af de systemer, der vil være behov for at anskaffe.

Eksempelvis skønnes det mere tidskrævende at skulle implementere nyt udstyr og systemer på allerede eksisterende centraler til forskel fra helt nye centra-

ler, hvor det alt andet lige vil være nemmere at tage højde for de nye krav til udstyr og systemer.

Det skal særligt i forhold til stk. 3 vedrørende udstyr, der er sat i drift inden lovens ikrafttrædelse bemærkes, at der ved »allerede sat i drift« forstås, at udstyret allerede afvikler almindelig trafik i udbyderens net.

Uanset fristen på de 12 hhv. 18 måneder, vil udbydere af kommunikationsnet og -tjenester stadigvæk have pligt til at indrette centraler, så det er teknisk muligt at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden og til ved anskaffelse af centraludstyr at sikre, at dette er indrettet således, at indgreb i meddelelshemmeligheden er muligt.

Det følger af stk. 4, at § 15 a træder i kraft den 1. januar 2007. Dermed sikres udbyderne tid til en funktionel udbygning af OCH-databasen samt tid til nyudvikling af støttesystemer hos udbyderne.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, jf. lovbekendtgørelse nr. 784 af 28. juli 2005, som ændret ved § 1 i lov nr. 1427 af 21. december 2005, foretages følgende ændringer:

1. § 15, stk. 1, affattes således:

»Stk. 1. Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere som nævnt i § 6, stk. 1, skal uden udgift for staten, herunder for politiet, sikre,

§ 15. Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal uden udgift for staten, herunder for politiet, sikre, 1) at de centraler, udbyderen etablerer, er indrettet således, at politiet kan få adgang til at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden, jf. retsplejelovens kapitel 71, 2) at de centraler, udbyderen etablerer, er indrettet således, at det efter anmodning fra politiet er muligt at foretage aflytning og øjeblikkelig overførelse af telekommunikation til en anden medlemsstat efter artikel 18, stk. 5, litra a, sammenholdt med stk. 2, litra a og c, i konvention af 29. maj 2000 om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater,	1) at det tekniske udstyr og de tekniske systemer, udbyderen anvender, er indrettet således, at politiet kan få adgang til at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden i form af aflytning, fremadrettet teleoplysning og udvidet teleoplysning og indgreb i form af teleobservation, jf. lov om rettens pleje, kapitel 71, 2) at det tekniske udstyr og de tekniske systemer, udbyderen anvender, er indrettet således, at politiet kan få adgang til at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden, jf. lov om rettens pleje kapitel 71, i form af fremadrettet teleoplysning og udvidet teleoplysning, umiddelbart efter at disse registreres. 3) at det tekniske udstyr og de tekniske systemer, udbyderen anvender, er indrettet således, at det efter anmodning fra politiet er muligt at foretage aflytning og øjeblikkelig overførelse af telekommunikation til en anden medlemsstat efter artikel 18, stk. 5, litra a, sammenholdt med stk. 2, litra a og c, i konvention af 29. maj 2000 om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater,

Gældende formulering

- 3) at de gateway-stationer, udbyderen etablerer, er indrettet således, at udbydere af elektroniske kommunikationstjenester i andre medlemsstater, der benytter gateway-stationen, har direkte adgang til denne, så det gennem sådanne udbydere er muligt at foretage direkte aflytning af telekommunikation på gateway-stationen vedrørende personer, der befinder sig i den pågældende medlemsstat, jf. artikel 19 i konvention af 29. maj 2000 om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater, og
- 4) at udbyderen har direkte adgang til gateway-stationer, der befinder sig i andre medlemsstater, og som udbyderen benytter, således at politiet gennem udbyderen har mulighed for at foretage direkte aflytning af telekommunikation på gateway-stationen vedrørende personer, der befinder sig her i landet, jf. retsplejelovens kapitel 71 og konvention af 29. maj 2000 om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater.

Stk. 2. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere regler om de tekniske krav til centraler og gateway-stationer som nævnt i stk. 1.

Stk. 3. Det påhviler udbyderen at bistå politiet ved gennemførelse af indgreb i meddelelshemmeligheden i de i stk. 1, nr. 2, nævnte tilfælde.

Lovforslaget

- 4) at de gateway-stationer, udbyderen anbringer, er indrettet således, at udbydere af elektroniske kommunikationstjenester i andre medlemsstater, der benytter gateway-stationen, har direkte adgang til denne, så det gennem sådanne udbydere er muligt at foretage direkte aflytning af telekommunikation på gateway-stationen vedrørende personer, der befinder sig i den pågældende medlemsstat, jf. artikel 19 i konvention af 29. maj 2000 om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater, og
- 5) at udbyderen har direkte adgang til gateway-stationer, der befinder sig i andre medlemsstater, og som udbyderen benytter, således at politiet gennem udbyderen har mulighed for at foretage direkte aflytning af telekommunikation på gateway-stationen vedrørende personer, der befinder sig her i landet, jf. lov om rettens pleje, kapitel 71 og konvention af 29. maj 2000 om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater.«

Nr. 2-4 bliver herefter nr. 3-5.

2. I § 15, stk. 2, ændres »centraler« til: »udstyr, systemer«.

3. I § 15, stk. 3, ændres »stk. 1, nr. 2« til: »stk. 1, nr. 3«.

4. I § 15 indsættes efter stk. 3 som nyt stk.:

»Stk. 4. Det påhviler udbyderen at sikre, at politiets anmodninger om fremskaffelse af historisk tele- og udvidet teleoplysning, jf. stk. 1, nr. 1, behandles straks og på en måde, så hensigten med indgrebet ikke forspildes.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

Gældende formulering

Stk. 4. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler, hvorefter de i stk. 1, nr. 1 og 2, nævnte krav til indretning af centraler kan fraviges i særlige tilfælde, hvor tekniske eller praktiske hensyn nødvendiggør dette.

Lovforslaget

5. I § 15, stk. 4, der bliver stk. 5, ændres »stk. 1, nr. 1 og 2« til: »stk. 1, nr. 1-3« og »centraler« ændres til: »udstyr«.

6. Efter § 15 indsættes i kapitel 3:

»§ 15 a. Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal til en fælles database, jf. § 56, stk. 3, indberette og opdatere oplysninger om telefonnummer og aktuel udbyder. Oplysninger skal indberettes umiddelbart efter en slutbrugers skift af udbyder, jf. § 36 om nummerportabilitet. Forpligtelsen påhviler den udbyder, der modtager slutbrugeren, og den gælder også i de tilfælde, hvor slutbrugeren overføres uden anvendelse af procedureerne for nummerportabilitet.

§ 15 b. Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal registrere deres virksomhed hos Rigspolitiets Telecenter.

Stk. 2. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om, at det i stk. 1 nævnte krav kan fraviges for mindre udbydere, eller hvor særlige praktiske hensyn nødvendiggør dette.

§ 15 c. Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere, som nævnt i § 6, stk. 1, skal på begæring af politiet udlevere oplysninger, der identificerer en slutbrugers adgang til kommunikationsnet og -tjenester.«

§ 22. IT- og Telestyrelsen fører tilsyn med, at udbydere, der er udpeget som forsyningspligtudbydere i henhold til denne lov

...

Stk. 2. IT- og Telestyrelsen fører endvidere tilsyn med

Gældende formulering

- 1) at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, ejere af elektroniske kommunikationsnet og udbydere af betalingstelefoner overholder § 13, stk. 1 og 3, § 15, stk. 1, og § 21, stk. 1. og regler udstedt med hjemmel i §§ 9, 10, 12 og 14 samt § 15, stk. 2,

...

§ 112. Med bøde straffes

- 1) den, der overtræder § 13, stk. 1, § 15, stk. 3, § 34, stk. 3-6, eller § 64,

...

Lovforslaget

7. I § 22, stk. 2, nr. 1, indsættes efter »§ 15, stk. 1,«: »§ 15 a«.

8. I § 112, stk. 1, nr. 1, indsættes efter »§ 15, stk. 3,« : »§ 15, stk. 4, § 15 c,«.

§ 2

I lov om radiofrekvenser, jf. lovbekendtgørelse nr. 680 af 23. juni 2004, foretages følgende ændring:

§ 4. Anvendelse af radiofrekvenser kan alene ske på grundlag af tilladelse udstedt af IT- og Telestyrelsen, jf. dog stk. 2-4.

Stk. 2. IT- og Telestyrelsen fastsætter nærmere regler om, at radiofrekvenser uanset stk. 1 kan anvendes uden tilladelse, herunder begrænsninger for anvendelsen.

Stk. 3. IT- og Telestyrelsen kan efter drøftelse med forsvaret fastsætte regler om forsvarets anvendelse af radiofrekvenser, herunder at forsvarets anvendelse af radiofrekvenser uanset stk. 1 kan ske uden tilladelse.

Stk. 4. Anvendelse af radiofrekvenser i radioanlæg, der alene er indrettet til modtagning, kan uanset stk. 1 ske uden tilladelse.

1. I § 4 indsættes som *stk. 5*:

»*Stk. 5.* Politiet kan uanset stk. 1, anvende radiofrekvenser uden tilladelse med henblik på at forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation m.v. som led i indgreb foretaget i medfør af lov om rettens pleje § 791 c.«

Gældende formulering

§ 4. IT- og Telestyrelsen kan efter forhandling med forsvarsministeren fastsætte nærmere regler om forswarets brug af apparater.

Lovforslaget

§ 3

I lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold, jf. lovbekendtgørelse nr. 912 af 5. november 2002, foretages følgende ændring:

1. Efter § 4 indsættes i kapitel 1:

»§ 4 a. Loven finder ikke anvendelse på politiets brug af apparater med henblik på at forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation m.v., der sker som led i indgreb foretaget i medfør af lov om rettens pleje § 791 c.«

§ 4

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2006, jf. dog stk. 2-4.

Stk. 2. Lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet § 15, stk. 1, nr. 1 og 2, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1, træder i kraft den 1. juli 2007, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. De krav, der følger af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet § 15, stk. 1, nr. 1 og 2, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1, skal dog for så vidt angår udstyr, der er sat i drift inden 1. juli 2006, senest være opfyldt den 1. januar 2008.

Stk. 4. Lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet § 15 a, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 6, træder i kraft den 1. januar 2007.

Til lovforslag nr. L 219. Skriftlig fremsættelse (31. marts 2006)

Videnskabsministeren (Helge Sander):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, lov om radiofrekvenser og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold (Opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse)

(Lovforslag nr. L 219).

Regeringen fremlagde i november 2005 sin handlingsplan for terrorbekæmpelse. Handlingsplanen blev behandlet af Folketinget den 16. november 2005.

Handlingsplanen indeholder en række anbefalinger, hvoraf nærværende lovforslag implementerer dele af anbefaling 15 samt anbefaling 17, 18, 20, 25, 28 og 31.

Ifølge anbefaling 15 skal udbydere indrette deres udstyr og systemer, så der kan foretages indgreb i meddelelseshemmeligheden uanset teknologisk fremførelsesform. Anbefalingen vedrører således både bagudrettede oplysninger (logning) og fremadrettede oplysninger (herunder aflytning og teleobservation).

Dette lovforslag implementerer kun den del af anbefaling 15, der vedrører de fremadrettede oplysninger.

Ifølge lovforslaget:

- Får udbydere pligt til at indrette deres udstyr og systemer, så der kan foretages fremadrettede indgreb i meddelelseshemmeligheden og teleobservation uanset teknologisk fremførelsesform.
- Får udbydere pligt til at behandle politiets anmodninger om oplysninger straks.
- Skal alle udbydere af telenet eller teletjenester registreres hos Rigspolitiet.
- Pålægges udbydere at opdatere databaser om et nummers bruger og operatør.
- Pålægges udbydere af telenet eller teletjenester at udlevere abonnementsoplysninger uden rettens godkendelse.
- Får politiet mulighed for i særlige situationer at anvende udstyr, der kan forstyrre eller afbryde radio- og telekommunikation m.v.

Lovforslaget fremsættes som en del af regeringens samlede antiterrorlovpakke.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til velvillig behandling i det høje Ting.